

דוח גיבוש רגולציה

תיאור התהליך לגיבוש רגולציה מיטבית ולהערכת השפעותיה

**התמודדות עם פקיעת תוקף אישורים
רגולטוריים בתקופת המצב המיוחד
בעורף נוכח מערכת "שאגת הארי"**

מרץ 2026

עורכים:

שלי סלע, מנהלת אגף משרדי ממשלה, רשות האסדרה

מאיה מילר משי, מנהלת אגף שיפור רגולציה, רשות האסדרה

גיא מור, סמנכ"ל משרדי ממשלה, רשות האסדרה

תוכן עניינים

2	תוכן עניינים
3	תקציר מנהלים
4	פרק ראשון: רקע על הסוגייה והתהליך
9	פרק שני – ניתוח הבעיה
14	פרק שלישי – הגדרת מטרות
14	פרק רביעי – למידה מהעולם
16	פרק חמישי – גיבוש וניתוח חלופות
18	פרק שישי – השוואת חלופות ובחירה
21	פרק שביעי – עיצוב החלופה הנבחרת
24	פרק שמיני – הגדרת יעדים וקריטריונים
25	נספח א': תיאור תהליך העבודה
26	נספח ב': הפריטים המנויים בתוספת הראשונה
31	נספח ג': הפריטים המנויים בתוספת השניה (רשימת החריגים)

ניתן ליצור קשר עם עורכי הדוח באמצעות אי-מייל: regulation@pmo.gov.il, או guymor@pmo.gov.il

תקציר מנהלים

בעקבות הכרזה על מצב מיוחד בעורף ביום 28.2.2026, על רקע מערכת "שאגת הארי" והתקיפות ההדדיות בין ישראל לאיראן, נוצר מצב חירום המשפיע באופן נרחב על פעילות המשק והחברה בישראל. בהמשך הצטרף ארגון חיזבאללה ללחימה ופתח בירי רקטות ובשיגור כלי טיס בלתי מאוישים לעבר ישראל, ומאותו מועד מתנהלת גם חזית צפונית פעילה.

בנסיבות אלה עולה צורך דחוף לטפל באישורים רגולטוריים שתוקפם פג או צפוי לפוג במהלך תקופת החירום. זאת, לאור הקושי לעסוק בחידוש האישורים בתקופת לחימה, הכוללת שיבושים בפעילות המשק, גיוסי מילואים והגבלות שונות על פעילות אזרחית. הקושי לחדש את האישורים עלול לפגוע ברציפות התפקודית של המשק.

תהליך זה בוצע תחת סד זמנים דחוק כדי לספק מענה מהיר למשק, וכן בתנאים של חוסר ודאות, הן לגבי המצב המדויק של העסקים במשק והן ביחס למצב העתידי בהתאם להתפתחויות הצבאיות.

במהלך עבודת המטה נבחנו ארבע חלופות עקרוניות, שמירה על המצב הקיים, הארכת תוקף פרטנית לפי סוג האישור, הארכה פרטנית לפי מאפייני המפוקח והארכה גורפת לאישורים הרגולטוריים. לאחר בחינת האפקטיביות, ההשלכות על האינטרס הציבורי, הישימות וההתאמה למצב החירום, נמצא כי הארכה גורפת היא המענה המתאים ביותר בנסיבות הקיימות. זאת, בין היתר, בהתבסס על הניסיון שנצבר במנגנון זה בראשית מלחמת "חרבות ברזל". עם זאת, הוגדרו גם חריגים, אישורים רגולטוריים שתוקפם לא יוארך באופן אוטומטי, על מנת להגן על אינטרסים ציבוריים רגישים או כאשר המנגנון אינו מתאים לכך.

עיצוב החלופה הנבחרת כלל התייחסות לשלושה רכיבים מרכזיים: התקופה הקובעת במהלכה אישורים שיפוגו יזכו להארכה (אשר נקבעה החל מה-28.2.2026 ועד ה-31.5.2026); משך תקופת ההארכה (3 חודשים לרוב האישורים, 4 חודשים לסוגי אישורים מסוימים) וכן רשימת ההחרגות שנבנתה על בסיס ניסיון קודם בראשית מלחמת "חרבות ברזל".

המתווה כולו גובש בלוחות זמנים קצרים, תוך תיאום עם רגולטורים, ייעוץ משפטי ושיתוף ציבור באמצעות ארגונים יציגים – במטרה לספק פתרון יעיל, מהיר ומבוסס ניסיון קודם.

פרק ראשון: רקע על הסוגייה והתהליך

א. רקע כללי, תיאור המצב הקיים והאינטרס המוגן

ביום 28.2.2026 נפתחה מערכת "שאגת הארי" בין ישראל וארה"ב לאיראן. בעקבות פתיחת המערכה הוכרז מצב מיוחד בעורף מכוח חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951, והוטלו מגבלות נרחבות על תנועה, התקהלויות ופעילות מסחרית וחברתית. בתגובה פתחה איראן במתקפה רחבה שכללה שיגור כלי טיס בלתי מאוישים וירי טילים לעבר מטרות צבאיות, אזרחיות ותשתיות חיוניות ברחבי ישראל. בלילה שבין ה-2.3.2026 ל-3.3.2026 ארגון חיזבאללה פתח בירי רקטות ושיגור כלי טיס בלתי מאוישים לעבר ישראל, ומאותו מועד מתנהלת במקביל גם מערכה בחזית הצפונית. מתקפות אלה נמשכות בימים אלה וגובות מחירים בנפש, בגוף וברכוש ומביאות לשיבוש שגרת החיים במדינה.

במקביל להתפתחויות הביטחוניות הוכרזו מספר הסדרים משפטיים שנועדו לאפשר ניהול של המשק והשירותים החיוניים בתקופת החירום. ביום 28.2.2026 הוכרז "מצב מיוחד בעורף" מכוח חוק ההתגוננות האזרחית, ונכון להיום הוא הוארך עד ליום 12.3.2026. בנוסף הוכרז מצב מיוחד בעורף באזור יהודה ושומרון בצו אלוף עד ליום 12.3.2026 בשעה 20:00. באותו יום הכריז שר העבודה על הפעלת פרק ד' לחוק שירות העבודה, המאפשר הסדרה של הפעלת עובדים ושירותים חיוניים בעת חירום. ביום 1.3.2026 הכריז שר האנרגיה על "מצב חירום במשק הגז הטבעי" עד ליום 11.3.2026 בשעה 23:59, ובמקביל פורסמו תקנות לוויסות השימוש בגז טבעי. בנוסף אישרה הממשלה ביום 1.3.2026 את החלטה מספר 349 שכותרתה "מענה מידי לתושבים שבינם ניזוק ואינו ראוי למגורים", שנועדה לתת סיוע ראשוני לתושבים שנפגעו מהמתקפות.

במסגרת הכרזת המצב המיוחד בעורף הוחלו ההגבלות על כלל שטח מדינת ישראל - בניגוד למקרים קודמים שבהם הוכרזו מצבים מיוחדים באזורים מצומצמים בלבד (כגון רק בצפון או בדרום המדינה).

למרות שקשה לצפות כיצד תפתח המערכה וכיצד העורף יושפע, לפי הערכות המצב ותרחישי הייחוס, המערכה מול איראן וחיזבאללה עשויה להיות ממושכת.¹ המצב הביטחוני כבר הביא לשיבוש עמוק ומתמשך בחיי היום יום של אזרחים ועסקים. המצב המיוחד בעורף מטיל מגבלות על הפעילות הכלכלית, האזרחית והחברתית, שמטרתן לצמצם פעילויות, בעיקר כאלה הכרוכות בתנועה ובהתקהלות.

¹ בהתאם לשיח שהתקיים עם רשות החירום הלאומית, בהתאם להערכות מצב פנים-ממשלתיות שנערכו בשבוע זה; לפי הודעות של דובר צה"ל כי "ייתכן שהמערכה תימשך לאורך זמן" [ynet], "המטחים, ההצהרות, ריכוז הכוחות: הסימנים שמעידים שסיום המערכה לא באופק" (8.3.2026) זמין ב: <https://www.ynet.co.il/news/article/rywckq5tzg>; וכן לפי פרסומים כי לפי מנכ"ל משרד הביטחון "הלחימה עם חיזבאללה תימשך עד פסח" [כיפה], "אזהרה לצפון: הבכיר הביטחוני מעריך - הלחימה עם חיזבאללה תימשך עד פסח" (4.3.2026) זמין ב: <https://www.kipa.co.il/%D7%97%D7%93%D7%A9%D7%95%D7%AA/1220595-0f>

כתוצאה מהמתקפות ישנם הרוגים ופצועים,² תושבים רבים פונו מבתיהם שנפגעו ואיבדו רכוש רב שנפגע.³ בנוסף, מערכת החינוך פועלת רק מרחוק, שירותים אזרחיים צומצמו בשל גיוס מילואים נרחב, ועשרות אלפי אזרחים ישראלים השוהים בחו"ל מתקשים לשוב ארצה בשל סגירת המרחב האווירי. על אף שלאורך המערכה עודכנו הנחיות פיקוד העורף כך שהן מאפשרות קיום פעילות במקומות עבודה שניתן להגיע מהם למרחב מוגן תקני – שינוי זה אינו משקף חזרה מלאה לשגרה, והמגזר העסקי מוסיף להתמודד עם היעדרויות בשל שירות מילואים, השבתת מסגרות חינוך וקושי להגיע למקומות עבודה מרוחקים. לכך מצטרפים אי הוודאות באשר להמשך הלחימה והפניית משאבי משרדי הממשלה לניהול מצב החירום על חשבון הטיפול השוטף. מציאות זו יוצרת מחסור בעובדים ושיבושים בפעילות המשק, ומקשה על הציבור והעסקים לעמוד בדרישות הכרוכות בתהליכי חידוש אישורים רגולטוריים.⁴

בנסיבות אלו, רשות האסדרה ומחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים מובילים מהלך במטרה לתת מענה אחיד ורוחבי לאישורים רגולטוריים שצפויים לפקוע במהלך תקופת המצב המיוחד בעורף. מטרת ההתערבות היא להבטיח את הרציפות התפקודית של המשק ושל השירותים הציבוריים ולאפשר לאזרחים ולבעלי עסקים להמשיך בפעילות המותרת והחיונית מבלי שייפגעו עקב מגבלות אובייקטיביות שמונעות מהם לחדש את האישורים במועד. זאת מבלי להוביל לכך שאזרחים ועסקים יפעלו ללא אישור רגולטורי בתוקף בשל הקושי לבצע את תהליך החידוש.

האינטרס המוגן בבסיס ההתערבות הוא המשך קיומה של פעילות תקינה במדינה, גם בעת חירום, תוך שמירה על הסדר הציבורי והמשפטי מחד ועל הגנה מפני נזק כלכלי ותפקודי לא מוצדק מאידך.

מונחים מקצועיים עיקריים (לא מדובר בהגדרות משפטיות מדויקות):⁵

- **אישור רגולטורי:** כל אישור מראש הנדרש כתנאי לביצוע פעולה. כגון רישיון, היתר, הסמכה, תעודה או כל מסמך אחר המהווה תנאי מוקדם לביצוע פעילות לפי דין.
- **מצב מיוחד בעורף:** סטטוס משפטי לפי חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951, המקנה לממשלה סמכויות חירום להפעיל מגבלות וצעדים מנהליים.
- **רציפות תפקודית:** יכולת המשק והמגזר הציבורי להמשיך לפעול לספק שירותים חיוניים ולשמר תפקוד בסיסי של מערכות המדינה בתקופת חירום.

² בהתאם לנתוני משרד הבריאות נכון ליום 9.3.2026 ישנם 15 הרוגים; ו-2,339 פצועים. לפי נתוני רח"ל, נכון ליום 9.3.2026 מעל 3,400 תושבים נאלצו להתפנות מבתיהם עקב פגיעות טילים ושברי טילים.

³ בהתאם לנתוני קרן הפיצויים לטיפול בנזקים של מס רכוש ברשות המסים, נכון ליום 9.3.2026 הוגשו כ-8,417 תביעות מאז תחילת מערכת "שאגת הארי", מהן 6,144 בגין נזק למבנה, 972 בגין נזק לתכולה וציוד, 1,224 בגין נזק לרכב ו-77 בגין נזק אחר. מקור: <https://www.gov.il/he/pages/sa090326-2>

⁴ בהתאם להערכת אגף אסטרטגיה, כלכלה ומדיניות במשרד העבודה, נכון ליום 5.3.2026 נעדרים משוק העבודה כ-490 אלף עובדים, שהם כ-11% מכוח העבודה בישראל. ההיעדרויות נובעות בעיקר משירות מילואים, הוצאה לחל"ת והגבלות פעילות בעקבות מערכת "שאגת הארי". הנתונים מבוססים על עיבודי משרד העבודה לנתוני סקר כוח אדם של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. מקור: https://www.gov.il/BlobFolder/reports/labor-market-impact-publish/he/strategy_research_labor-market-impact-file.pdf

⁵ להגדרות המשפטיות המלאות ראו סעיף 1 לחוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (אישורים רגולטוריים, עיצומים כספיים ובדיקות מיתקני גז), תשפ"ד-2023. זמין: <https://bit.ly/4bccCPD>

ב. תיאור המצב הקיים

במציאות הקיימת, חידוש אישורים רגולטוריים בישראל מתבצע במועדים קבועים מראש, בהתאם להוראות הדין הספציפי החל על כל סוג של אישור מראש (רישיון, היתר וכו'). מדובר במגוון רחב של תהליכים מנהליים – חידוש רישיון נהיגה או רכב, רישיון יבוא, חידוש רישיון מקצועי (מהנדס, רואה חשבון, אדריכל ועוד), רישיון להפעלת מוסד, היתר סביבתי ועוד. כל אחד מהאישורים הללו מותנה בעמידה בפרוצדורות שונות: המצאת מסמכים, ביצוע בדיקות, תשלום אגרות ולעיתים נוכחות פיזית, השתתפות בבחינות הצגת מסמכים, מעבר בהצלחה בבדיקות של גורמים חיצוניים מטעם הרגולטור ועוד. חלק מהאישורים דורשים גם ביצוע פעולות מצד הרגולטור כמו בדיקת מסמכים, עריכת בדיקות, ביצוע ביקורים פיזיים וכד'.

המצב הקיים בעת חירום שונה מהותית: תושבים רבים אינם מסוגלים לפעול לחידוש האישור הרגולטורי, בשל מגבלות פיזיות (כמו איסור התקהלות, פינוי מאזור מגורים, מגבלות תנועה, נגישות טכנולוגית), מגבלות אישיות (כגון גיוס מילואים או טיפול בילדים שנותרו ללא מסגרות חינוך), או פגיעה ישירה מהמתקפה (אובדן מסמכים, טיפול רפואי, אובדן רכוש). בנוסף, הגופים הממשלתיים – רשויות הרישוי עצמן, משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, יחידות רישוי ייעודיות – מתקשים לספק שירות מלא בשל הסטת כוח אדם לטיפול בנושאים הקשורים במצב החירום, מחסור בכוח אדם, עבודה מרחוק, עומסים תפעוליים או שינויי סדרי עדיפויות.

גם המדיניות של גופי החירום במדינה היא לצמצם את פעילות המשק. ובתוך כך לצמצם נסועה, מעבר בין אזורים, הימצאות באתרים ללא מיגון וכו'. לשם כך הוטלו המגבלות במסגרת המצב המיוחד שהוכרז בעורף. תהליכים רבים שכרוכים בחידוש אישורים רגולטוריים עומדים במתח למטרה זו.

השחקנים המרכזיים המעורבים בתהליכי מתן האישורים הרגולטוריים הם רגולטורים מרובים הפועלים במקביל. ריבוי הגופים וההסדרים המשפטיים מביא לכך שלא קיימת אחידות במנגנוני החידוש, בתדירותם או באופן ביצועם, אך המכנה המשותף הוא שתוקף האישור תלוי בעמידה בתנאים פרוצדורליים בזמן נתון.

המדיניות הממשלתית מכירה בצורך בהגמשת הרגולציה בעתות חירום. כך, למשל, בתקופת מגפת הקורונה נחקק **חוק הארכת תקופות (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (אישורים רגולטוריים)**, תש"ף-2020, שביצע הארכה רוחבית לתוקף אישורים. מהלך דומה התקבל גם במסגרת מערכת "חרבות ברזל" והלחימה בעזה בסוף 2023, בחוק **הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל)**, התשפ"ד-2023. שני המהלכים הללו מהווים תקדימים לטיפול בסוגייה הנבחנת כעת והעידו על אפקטיביות של הכלי ביצירת ודאות תפקודית תוך איזון בין האינטרסים הציבוריים השונים עליהם מגנה הרגולציה.

כיום, אין מידע על כמות האישורים שתוקפם צפוי לפוג בתקופה הקרובה, אך בהתבסס על דפוסי חידוש שנתיים (למשל מאות אלפי רישיונות נהיגה בשנה), ניתן להניח כי לפחות עשרות אלפי אישורים פרטניים צפויים לפוג מדי חודש וחלק משמעותי מהמבקשים לא יצליח לעמוד בלוח הזמנים הנדרש. בהקשר זה יצוין כי רשות האסדרה מצויה כיום בתהליך מיפוי של האישורים הרגולטוריים בממשלה, במטרה לייצר תמונת מצב מערכתית של דרישות האישור והחידוש. במסגרת זו נעשה שימוש גם בעבודה שטרם הושלמה שמקדם מערך הדיגיטל הלאומי למיפוי השירותים הממשלתיים, אשר מסייע בזיהוי אישורים והיתרים רלוונטיים.

ג. היקף ועומק התהליך

הסוגייה של פקיעת תוקף אישורים רגולטוריים בתקופת מצב מיוחד בעורף היא בלתי צפויה, והיא דורשת מענה דחוף, מתוך מטרה לשמור על רציפות תפקודית ולמנוע פגיעה ממשית בציבור ובמשק. לפיכך ובהתאם לעקרונות הפרופורציה שבמדריך הממשלתי לגיבוש רגולציה, הוחלט כי איסוף הנתונים, הלמידה מהעולם וביצוע ניתוחים כמותיים יותאמו לנסיבות הדחופות של ביצוע עבודת המטה ולכן יבוצעו באופן מצומצם. לצד זאת, על אף הצורך הדחוף לקדם את עבודת המטה במהירות, היה חשוב לצוות העבודה להתייעץ עם מפקחים מרכזיים ולשלבם בתהליך, גם תחת לוחות הזמנים הקצרים שנכפו. במסגרת זו התקבלו התייחסויות מגורמים במשק באשר לנחיצות הצעד של הארכת תוקף אישורים רגולטוריים, ובהן בין היתר פניות של ארגוני מעסיקים מרכזיים. בנוסף, התקיים שיח עם משרדי הממשלה, במהלכו עלו גם פניות מצד משרדים שביקשו לקדם מהלך של הארכת תוקף אישורים, בדומה לצעדים שננקטו בעבר בתקופות החירום של "חרבות ברזל" ו"עם כלביא". השיח עם הציבור ועם משרדי הממשלה סייע לחדד את הבנת הצורך בצעד המוצע, לבחון את איכות החלופות ולדייק את עיצוב החלופה כך שתתאים לתנאי מצב החירום ותאזן בין השמירה על האינטרס הציבורי לבין הצורך בהקלה על המשק. בנוסף, במהלך ביצוע עבודת המטה התקיימו התייעצויות עם גורמים ברשות החירום הלאומית (רח"ל) והתעדכנות שוטפת בתמונת המצב, במטרה להעריך את נחיצות הצורך בהתערבות.

הסוגייה של חידוש אישורים רגולטוריים בתקופת המצב הבטחוני הנוכחי עלתה לסדר היום באופן בלתי צפוי, בעקבות מתקפת המנע שיזמה מדינת ישראל במסגרת מערכת "שאגת הארי". פרוץ הלחימה התרחש ללא התרעה מוקדמת, באופן שלא אפשר לאזרחים, לגורמים במשק ולמשרדי ממשלה רבים, שלא היו בסוד העניינים, להיערך מבעוד מועד. בשל כך, לא התקיים תכנון מוקדם ולא התבצעה היערכות רגולטורית מסודרת לקראת השלכות המצב.

כבר בשלב זה וביתר שאת ככל שיימשך מצב החירום, נוצרות בפועל נסיבות שבהן אזרחים ועסקים מתקשים לעמוד בדרישות הרגולטוריות השוטפות. הקושי נובע הן מהמציאות בשטח – מגבלות על התקהלות, השבתת מערכת החינוך, גיוס מילואים רחב, פינוי אזרחים מבתיהם, חוסר יכולת של אזרחים רבים לשוב לישראל מחו"ל, פגיעות פיזיות ונפשיות כתוצאה מהמתקפה והן מהשיבוש בפעולת הממשלה, הפועלת במתכונת חירום ומתקשה לספק מענה מנהלי רגיל. במציאות זו, תוקפם של אישורים רגולטוריים רבים פוקע מבלי שלמבקש האישור יש יכולת מעשית לחדשם ולעיתים תוצאה ישירה מכך היא הפרה של החוק – לדוגמה, נהיגה ללא רישיון תקף.

עבודת המטה נועדה לתת מענה כולל, להסיר חסמים באופן רוחבי ולמנוע פגיעות משפטיות, כלכליות ותפקודיות הנובעות מאי-עמידה בתנאים רגולטוריים בתקופת המצב המיוחד בעורף. מאחר שהפגיעות האפשריות כתוצאה מאי חידוש האישורים הרגולטורים נגרמות מאי חידוש סוגים שונים של אישורים ובהתאם נוגעות למגזרים, תחומים ואוכלוסיות מגוונות, רמת הפגיעה צפויה להיות שונה ממקרה למקרה. עם זאת, ברור כי החומרה הפוטנציאלית המצטברת היא גבוהה, במיוחד ככל שיתארך מצב החירום ועוד ועוד אישורים יפוגו ללא יכולת לחדשם.

כל אלה מעידים על כך שהסוגייה היא בלתי צפויה, דורשת מענה דחוף על מנת למנוע פגיעה משמעותית וממשית בציבור ובמשק ולפיכך הובילה להחלטה לבצע תהליך בפרופורציה מצומצמת בחלק משלבי התהליך.

במסגרת שיתוף ציבור התקיימו היועצויות מהירות וממוקדות עם ארגונים מייצגים מהמגזר העסקי (התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר והתאחדות בוני הארץ). מן השטח עולות אינדיקציות ברורות לצורך דחוף במהלך, עסקים מדווחים על קושי ממשי להמשיך בפעילות רגילה בשל אישורים שפוקעים, לעיתים בנושאים קריטיים להפעלת העסק, תוך אי יכולת לעמוד בתנאי החידוש. ממצאים אלו מחזקים את הצורך לקיים תהליך מזורז ולהימנע מדחייה שתוביל להרחבת הבעיה.

לאור האמור ובהתאם לאופייה החריג של הסוגייה, התהליך בוצע בחלקו בהיקף מצומצם, בשלבי איסוף הנתונים, הלמידה מהעולם וביצוע ניתוחים כמותיים, אך מתוך הישענות על ניסיון ממשלתי קודם (לרבות חקיקת הוראות שעה דומות בתקופת הקורונה ובמלחמת "חרבות ברזל") ועל הבנה מערכתית שהאינטרס הציבורי מחייב פתרון מידי, ברור וישים.

עבודת המטה בוצעה בתנאי אי-ודאות גבוהים. בשל מצב החירום והצורך המיידי במענה, העבודה התבצעה בלוחות זמנים קצרים, שהגבילו את האפשרות לאסוף מידע כפי שהיינו שואפים. המידע הרלוונטי מפוזר בין מספר רב של מקורות, ולא תמיד היה נגיש בזמן אמת, ודורש זמן להפקה ולעיבוד. בנוסף, תמונת המצב השתנתה במהירות רבה, לעיתים תוך שעות ספורות, כך שהנתונים הרשמים איבדו רלוונטיות תוך זמן קצר. כל רגולטור מפעיל מערכות מידע ומדיניות תפעול שונות, ורבות מהיחידות לא מפרסמות את בסיסי הנתונים שלהן, כולל מידע על תהליכי החידוש, קצב הטיפול בבקשות או מספר האישורים שעתידיים לפוג. לפיכך, לא היה ניתן להציג תמונת מצב מלאה אודות היקף האישורים שאמורים לפוג או אודות יכולת הגופים להמשיך ולספק שירותי חידוש.

מעבר לכך, מטבעה של הסוגיה, נדרש מבט הוליסטי: היא חוצה עשרות משרדי ממשלה, יחידות סמך ורשויות מקצועיות הפועלות תחת חקיקה ונהלים שונים, כך שלא ניתן לבצע מיפוי פרטני ומקיף של כל גוף בתוך פרק זמן סביר. גם בשגרה, איסוף נתונים בסיסיים – כמו מספר האישורים בתוקף, מועדי הפקיעה, או תנאי החידוש – נתקל במחסור בשקיפות, בהיעדר סנכרון מערכות מידע בין משרדים, ובפערי הגדרות סטטיסטיות. על אחת כמה וכמה בשעת חירום, כאשר אותם גופים עוברים למתכונת מצומצמת, משנים סדרי עדיפויות ומפנים כוח-אדם לטיפול במשימות דחופות אחרות.

לכן, תהליך עבודת המטה נאלץ להתבסס על מקורות חלקיים, עדויות מהשטח, ודיווחים של ארגוני מגזר עסקי ומשרדי ממשלה שהיו זמינים לשיח – תוך ביצוע הערכות שמרניות והסקת מסקנות על סמך ניסיון העבר (הוראות השעה בקורונה ומערכת חרבות ברזל). הגישה הגורפת והרוחבית אומצה ברוח עקרון הפרופורציה: יצירת פתרון אחיד, פשוט וישים המביא תועלת מרבית לציבור הרחב, גם אם הוא אינו ממפה במדויק כל ענף וכל רגולטור בנפרד.

פרק שני – ניתוח הבעיה

א. התופעה הבלתי רצויה והנוק ממנה

התופעה הבלתי רצויה היא מצב שבו בעלי אישורים רגולטוריים אינם מצליחים לחדש את האישורים שבידיהם בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בדין, בשל מגבלות שמקורן במצב החירום הביטחוני (ובפרט, בשל מגבלות שהן פועל יוצא של הגבלות ממשלתיות). במצב זה, הציבור, יחידים ועסקים, עלולים להימצא במציאות שבה אחת משתיים מתקיימת: או שיימנע מהם מלעסוק בפעילות המותנית בקיומו של אישור בתוקף ובכך ייגרם נזק אישי, כלכלי ומשקי; או שהם ימשיכו לפעול ללא אישור בתוקף, בניגוד לדין, גם כאשר אין להם שליטה על הנסיבות שמנעו מהם לחדש את האישור.

התופעה נוגעת למגוון רחב של אישורים רגולטוריים, כגון רישיונות נהיגה ורכב, רישיונות לאסדרת עיסוק במקצועות (מהנדסים, רואי חשבון וכד'), רישיונות יבוא, היתרים סביבתיים ואישורים רגולטוריים נוספים. בשל המגוון הרחב של סוגי האישורים והרשויות הציבוריות המנפיקות אותם, ניתן להעריך כי קהל הנפגעים הוא רחב וכולל אזרחים פרטיים, עסקים קטנים, נותני שירותים מקצועיים, ספקים לגופים ציבוריים וגורמים במגזר היצרני והתשתיתי.

חידוש של אישור רגולטורי אינו תהליך טכני בלבד. ברבים מהמקרים מדובר בתהליך מורכב הכולל גם רכש ציוד, שירותי ייעוץ, ביצוע בדיקות (חלקן פיזיות במקום הפעילות) ולעיתים נדרשת הפעלת שיקול דעת או ביצוע בדיקות ועבודת מטה מצד הרגולטור. יתרה מכך, ישנם מקרים שבהם הדרישות הרגולטוריות השתנו מאז שהונפק האישור הרגולטורי או הפעם האחרונה שבה הוא חודש, באופן המחייב את המפוקח לעמוד בדרישות רגולטוריות חדשות (מבחינתו) כתנאי לחידוש האישור.

במסמך מקיף שארגון ה-OECD פרסם בשנה האחרונה הוא עמד על החסרונות של משטר אישורים מראש:⁶

- א. תהליכים איטיים, יקרים ולא ודאיים: תהליכי רישוי ואישורים מראש עלולים להפוך להליך בירוקרטי ארוך, יקר ולא צפוי עבור עסקים.
- ב. פגיעה ביכולת הממשלה להגיב למשברים: תהליכי אישור מראש עלולים להאט תגובה למצבי חירום.⁷
- ג. עומס רגולטורי ועלויות ציות גבוהות: משטר של אישורים מראש מטיל עלויות אדמיניסטרטיביות משמעותיות על עסקים ועל הממשלה. הוא מחייב ביצוע פעולות כגון בדיקות ייעודיות, הכנת מסמכים, הגשה ופניות יוזמות לרגולטורים הממשלתיים.
- ד. עיכובים הנגרמים מחוסר החלטה רגולטורי: שימוש במשטר אישורים מראש מצריך קבלת מענה פוזיטיבי מהרגולטור. הדבר עלול לגרום לעיכובים כאשר הרשויות הממשלתיות אינן מגיבות או כאשר הן לא מקבלות החלטה לבקשות לקבל אישור או לחידוש שלו.
- ה. חסמי כניסה: אישורים מראש יוצרים חסם כניסה רגולטורי, ועלולים למנוע כניסת שחקנים חדשים או טכנולוגיות חדשות לשוק.
- ו. עיוות התחרות בשוק: המשטר עלול להעניק יתרון לשחקנים קיימים ולהקשות על מתחרים חדשים או קטנים.
- ז. מורכבות רגולטורית: מערכות אישורים מראש מפוצלות בין רשויות שונות יוצרות בלבול, ופוגעות באמון הציבור.
- ח. יצירת הזדמנויות לשחיתות ולניצול לרעה: תהליכי רישוי מורכבים עשויים ליצור הזדמנויות לשוחד או ניצול סמכויות.
- ט. שימוש יתר בכלי הרישוי כבירית מחדל רגולטורית: רגולטורים נוטים להשתמש באישורים מראש כפתרון אוטומטי גם כאשר אינו הכלי המתאים.

חסרונות אלו קיימים בשגרה, אך במצב חירום בו חלק מהפעילות במשק מושבתת חלקם מתחדדים – בעיקר הצורך בביצוע פעולות ייעודיות לצורך חידוש האישור כמו בדיקות, הכנת מסמכים, הגשתם וכו'. הוא גם מטיל על הרגולטורים הממשלתיים נטל לבצע בדיקה פרטנית ולהעניק אישור פוזיטיבי לכל בקשת חידוש. העיסוק הרגולטורי והבירוקרטי הזה מכביד על כך הצדדים במצב בו הפעילות במשק ובממשלה תחת מגבלות.

כפי שה-OECD זיהה, אישורים מראש והנוקשות הכרוכה בהם מקשים על היכולת להגיב למשברים.

⁶ OECD (2025), *Licensing and Permitting: How to Manage Risks While Supporting Growth*, OECD Best Practice Principles for Regulatory Policy, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/68fc3301-en>

⁷ "Over-use of L&P... can... weaken government's ability to respond effectively to crises." (p.8)

הנזק מהתופעה הבלתי רצויה משתנה לפי סוג האישור ואופי הפעילות, וכתלות במאפיינים של מפוקחים שונים:

- א. אם הסנקציה בגין פעילות ללא אישור בתוקף נמוכה יחסית – המפוקח עלול להחליט שהוא ממשיך לפעול ללא אישור. במצב זה אזרחים עלולים להפוך באופן פורמלי לעבריינים. הפער שנוצר בין המציאות בשטח לבין הדרישות הרגולטוריות עלול להביא גם לשחיקה בציות להוראות הרגולציה ולפגיעה באמון הציבור.
  - ב. אם הסנקציה בגין פעילות ללא אישור בתוקף גבוהה, אך למפוקח אין משאבים לעסוק בחידושו – האישור עלול לפקוע, מה שמוביל לחוסר יכולת לבצע פעולות מועילות, להפעיל עסקים, לאובדן הכנסות, עצירת יבוא, הפסקת מתן שירותים וכיו"ב. כתוצאה, נפגעים גם עובדי ולקוחות העסקים, והפעילות הכלכלית במשק נפגעת.
  - ג. אם המפוקח פועל לחידוש הרישיון, עלול להיגרם לו נזק כלכלי – הן לאור אובדן משאבים ישיר (השקעה בעלויות חידוש רישיון במצב החירום שעשויות להיות משמעותיות), והן לאור עלות אלטרנטיבית של העיסוק בחידוש במקום בביצוע התאמות לחירום (שרידות, טיפול בילדים, קיום העסק על אף המגבלות במשק וכיו"ב).
  - ד. נזק נוסף שעלול להיגרם הוא פגיעה בהתנהלות הממשלה בחירום – כאשר הרגולטור משקיע משאבים בעבודה בירוקרטית של חידוש אישורים רגולטוריים, מדובר במשאבים שניתן היה להשקיע במתן שירות דחוף לציבור ובהתאמות של פעילות הרגולטור למצב החירום.
  - ה. ולבסוף, נזק משמעותי רוחבי שעלול להיגרם כתוצאה מקושי או מחוסר היכולת לחדש אישורים הוא חוסר ודאות למשק כולו – בדגש על מפוקחים המחזיקים באישור רגולטורי ולקוחותיהם.
- נכון למועד זה, לא קיים נתון כולל על מספר האישורים הצפויים לפקוע, אך ניתן להעריך שהמספרים נעים באלפים רבים מדי חודש, בהתבסס על הערכת נתוני רישוי שנתיים בענפים רגולטוריים שונים.
- כבר בשלב זה, וביתר שאת ככל שיימשך מצב החירום, נוצרו בפועל נסיבות שבהן אזרחים ועסקים מתקשים לעמוד בדרישות הרגולטוריות השוטפות. הקושי נובע הן מהמציאות בשטח – גיוס מילואים רחב, פינוי אזרחים מבתיהם, חוסר יכולת של אזרחים רבים לשוב לישראל מחו"ל, פגיעות פיזיות ונפשיות כתוצאה מהמתקפה והן מהשיבוש בפעולת הממשלה, הפועלת במתכונת חירום ולא מספקת מענה רגיל. במציאות זו, תוקפם של אישורים רגולטוריים רבים פוקע מידי יום מבלי שלמבקש האישור יש יכולת מעשית לחדשם ולעיתים תוצאה ישירה מכך היא הפרה של החוק – לדוגמה, נהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה תקף.

ב. בחינת הצורך בהתערבות ממשלתית

במצב הנוכחי המפוקחים מתקשים או לא יכולים לעמוד בחובות הרגולטוריות לחדש את תוקף האישור מראש, לא בשל רשלנות או מחדל מצדם, אלא בשל נסיבות חירום שאינן בשליטתם. התופעה הבלתי רצויה לא צפויה להיפתר ללא התערבות ממשלתית כל עוד נמשך המצב המיוחד בעורף אלא רק להחמיר ככל שהזמן יעבור עם פגיעתם של עוד ועוד אישורים רגולטורים עבור עוד ועוד מפוקחים.

לאור מידת הפגיעה, ההיקף הרחב של האוכלוסייה הרלוונטית וריבוי האישורים שעלולים לפקוע, יש צורך בהתערבות ממשלתית שתאפשר רציפות תפקודית ותעניק ודאות לציבור. התערבות זו מתבקשת במיוחד כאשר נעשו בעבר התערבויות דומות בתקופות חירום אחרות בדמות הארכה גורפת של אישורים רגולטורים בתקופות מגפת הקורונה ותחילת מלחמת "חרבות ברזל".

ג. גורמי השורש וקיומה של בעיה סיסטמטית

גורם השורש המרכזי לתופעה הבלתי רצויה הוא שיבוש עמוק, נרחב ומתמשך של החיים הרגילים במדינת ישראל, הנובע מהמצב הביטחוני החרגי והמגבלות שהוטלו מכוחו. שיבוש זה מוביל לכך שאזרחים ועסקים רבים אינם מסוגלים לעמוד בדרישות חידוש האישורים הרגולטוריים, למרות שמדובר בחובה החלה עליהם. זוהי בעיה רוחבית, רבת-היקף, שנובעת ממכלול נסיבות חירום מקבילות ואינה תולדה של מקרה פרטני או של כשל מערכתי נקודתי. להלן פירוט גורמי השורש:

1. **המצב המיוחד שהוכרז בעורף** – ההכרזה על מצב מיוחד הובילה לשיבוש נרחב בשגרת החיים האזרחית, החברתית והעסקית. פעילויות רבות שמתחייבות לצורך חידוש אישורים רגולטוריים – כמו קיום בדיקות, המצאת מסמכים, עמידה בתנאים פיזיים, נוכחות פיזית במקום מסוים או עמידה בתור – הפכו לקשות או בלתי אפשריות לנוכח ההגבלות החלות מתוקף המצב המיוחד בעורף. השבתת מערכת החינוך מוסיפה קושי משמעותי להורים, אשר מתקשים להקדיש זמן וקשב לטיפול בנושאים ברוקרטיים עקב הצורך להימצא עם ילדיהם.

2. **פגיעה ישירה כתוצאה מהמתקפה האיראנית וממתקפות חיזבאללה** – המתקפות גרמו לפגיעות בעורף האזרחי, לרבות הרוגים, פצועים, הרס רכוש, בתים ותשתיות חיוניות. הפגיעות הישירות בעורף השפיעו באופן ישיר על עשרות אלפי אזרחים ובאופן עקיף על מעגל רחב יותר. הפגיעה ברורה ביותר היא באזרחים שבינם נפגע באופן חלקי או מלא.⁸ בנוסף, אזרחים המתמודדים עם טראומה, מחסור בשירותים חיוניים, אובדן, מצוקה נפשית או פיזית אינם פנויים לעמוד בחובות הרגולטוריות הרגילות. נוסף על כך, חלקם איבדו גישה למסמכים, ציוד או תשתיות טכנולוגיות הדרושות לצורך חידוש האישורים.

⁸ בהתאם לנתוני קרן הפיצויים לטיפול בנזקים של מס רכוש ברשות המסים, בהתאם לנתוני קרן הפיצויים לטיפול בנזקים של מס רכוש ברשות המסים, נכון ליום 9.3.2026 הוגשו כ-8,417 תביעות מאז תחילת מערכת "שאגת הארי", מהן 6,144 בגין נזק למבנה. מקור: <https://www.gov.il/he/pages/sa090326-2>

3. **גיוס מילואים נרחב** – גיוס המילואים הרחב מותיר אזרחים רבים מנותקים מהאפשרות לקיים את החובות המוטלות עליהם כאזרחים פרטיים או כבעלי עסקים, לרבות טיפול בחידוש אישורים רגולטוריים. חלק ממשרתי המילואים הם בעלי תפקידים כמו מהנדסים, יועצי איכות סביבה, עובדים במעבדות, מומחי בטיחות ועוד – שנחוצים עבור עסקים לביצוע בדיקות והגשת בקשות לחידוש תוקף של אישורים מראש. משרתי המילואים מנותקים זמנית מעולמם האזרחי ומשכך לא יכולים לעמוד במועדים המחייבים.

4. **אזרחים המצויים בחו"ל** – ישראלים רבים ששהו בחו"ל עם פרוץ המצב הביטחוני אינם מצליחים לשוב לארץ בשל סגירת המרחב האווירי. המשך שהותם מחוץ לישראל מקשה או מונע מהם לעמוד בדרישות רגולציה המצריכות נוכחות פיזית, ביצוע בדיקות, או קבלת שירותים.

5. **מתכונת עבודה מצומצמת של המגזר הציבורי** – גופי ממשל ורשויות רגולטוריות מוגבלים ביכולת לספק מענה מלא לאזרח בשל תנאי החירום: משאבים הוסטו לטובת מענה לצרכים דחופים יותר, חלק מהעובדים גויסו לשירות מילואים, חלקם עובדים מרחוק ומוסדות החינוך סגורים – דבר שמקשה גם על תפקוד עובדים שהם הורים. התוצאה היא זמינות מופחתת של שירותים, עיכובים בטיפול, צמצום של שעות קבלת קהל ושל מענה מקוון ופגיעה ביכולת הציבור להשלים את תהליך החידוש.

6. **מגבלות סמכות של רגולטורים להאריך תוקף אישורים באופן עצמאי** – בחלק מהמקרים תוקף האישור הרגולטורי נקבע במפורש בחקיקה ראשית או משנית. במקרים אלו אין לרגולטור סמכות מנהלית להאריך אותו ביוזמתו, גם אם ברור שהנסיבות מצדיקות זאת.⁹ במקרים כאלה נדרש תיקון חקיקה כדי לאפשר את ההארכה. הליך חקיקה כזה דורש משאבים רבים וזמן עבודה משמעותי מצד משרדי הממשלה, הכנסת והגורמים המשפטיים. בנסיבות של מצב חירום מתמשך, שבו מאות רגולטורים שונים מעניקים מאות סוגי אישורים רגולטוריים, קידום תיקוני חקיקה פרטניים עבור כל סוג אישור אינו מהלך ישים. מצב זה יוצר חסם מבני שמונע מרגולטורים לתת מענה נקודתי לבעיה, ומחזק את הצורך בפתרון רוחבי שיאפשר הארכה גורפת של תוקף האישורים הרגולטוריים.

הצטברות גורמי השורש הללו יוצרת תופעה סיסטמית: לא מדובר באירועים בודדים, זמניים או חריגים, אלא במצב מתמשך שפוגע ביכולתו של ציבור רחב לעמוד בדרישות הרגולטוריות לחידוש אישורים. כל עוד מצב החירום יימשך, לרבות הלחימה, פינוי האזרחים, הגיוס והפגיעה בתשתיות, כך גם תימשך ואף תוחמר התופעה הבלתי רצויה. מהיבט זה, הבעיה אינה נקודתית אלא מערכתית שאינה צפויה להשתנות ללא התערבות ממשלתית.

⁹ חריג לכך הוא רגולטורים שהחקיקה הסמיכה אותם לקבוע את תוקף האישור או להעניק ארכות. ראו למשל החלטת משרד התחבורה לממש את סמכותו: משרד התחבורה "משרד התחבורה מאריך את תוקף רישיונות נהיגה ומשיט שתוקפם פג בימים אלה בעקבות מערכת 'שאגת הארי' " (4.3.2026). זמין ב: <https://www.gov.il/he/pages/news> e-0403-1

ד. סיכום ביניים: הגדרת הבעיה

במצב החירום הנוכחי, נוצרה תופעה בלתי רצויה רחבת היקף שבה אזרחים ובעלי עסקים רבים אינם מסוגלים לחדש אישורים רגולטוריים בזמן, בשל שיבוש נרחב בשגרת החיים. שיבוש זה נובע ממספר גורמי שורש הקשורים כולם למצב הביטחוני החרוג – לרבות מתכונת פעילות מצומצמת במשק כתוצאה מהגבלות מצב החירום, המתקפה האיראנית, שהייה ממושכת של אזרחים בחו"ל ללא יכולת לשוב, גיוס מילואים נרחב ושיבוש בשירותי הממשלה. התוצאה היא שמבקשי אישור עלולים למצוא עצמם במצב של מניעה מהמשך פעילות חוקית או ביצוע פעילות בניגוד לחוק, גם כאשר הם אינם יכולים להשפיע על כך. מדובר בפגיעה מערכתית ברציפות התפקודית של הציבור והמשק, הנובעת מגורם שורש סיסטמתי ואינה מצטמצמת למקרים פרטניים.

פרק שלישי – הגדרת מטרות

הגדרת מטרות ההתערבות

מטרות ההתערבות היא לאפשר לציבור ולמשק להמשיך לפעול באופן תקין ככל הניתן גם בתקופת חירום, מבלי להיפגע עקב פקיעת תוקפם של אישורים רגולטוריים, כאשר אין ביכולתם לחדשם; ומבלי להידרש לעסוק בתהליכים רגולטוריים ובירוקרטיים של חידוש אישורים שכבר ניתנו והיו בתוקף ערב תחילת המערכה.

התוצאה הרצויה היא רציפות תפקודית, ודאות משפטית ושמירה על הלגיטימיות וההוגנות של המערכת הרגולטורית, תוך התאמה נסיבתית למציאות חירום שאינה בשליטת המבוקשים לעמוד בדרישות החוק.

פרק רביעי – למידה מהעולם

בהתאם לעקרון הפרופורציה בתהליך גיבוש רגולציה, דחיפות הטיפול בסוגייה מהווה קריטריון מכריע בהחלטה על היקף ועומק התהליך. בהתאם לכך שלב הלמידה מהעולם אינו נדרש ולא בוצע בתהליך הנוכחי.

במקום הלמידה מהעולם, נערכה למידה מהתנהלות במקרי חירום דומים מהשנים האחרונות בישראל בסוגיית תוקפם של אישורים רגולטוריים. התהליך מבוסס על הפקת לקחים ולמידה ממקרים קודמים בישראל בהם ננקטה התערבות ממשלתית בעתות חירום דומות. במיוחד נבחנו ההוראות שנקבעו בתקופת מגפת הקורונה במסגרת חוק הארכת תקופות (הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) (אישורים רגולטוריים), תש"ף-2020 וכן במהלך הלחימה בעזה במסגרת חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023. בשני המקרים בוצעה הארכה רוחבית של תוקף אישורים רגולטוריים, תוך איזון בין שמירה על האינטרסים המוגנים ברגולציה לבין צורך במתן מענה למציאות משובשת ולספק המשך רציפות תפקודית.

בחינת מנגנון הארכת האישורים בראשית מלחמת חרבות ברזל

עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" נקבע קבע חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (אישורים רגולטוריים, עיצומים כספיים ובדיקות מיתקני גז), תשפ"ד-2023. החוק קבע הסדר עיקרי לפיו תיקבע הארכה גורפת ואוטומטית של תוקף אישורים רגולטוריים שהיו אמורים לפוג החל מ-7.10.2023. לצד ההסדר העיקרי ניתנה לכל רגולטור סמכות להחליט באופן פרטי שאישור פרטני של מפוקח ספציפי לא יקבל את הארכה אם יתגלו נסיבות ייחודיות. כדי להבטיח בקרה נקבע בחוק כי כל רגולטור ידווח לרשות האסדרה אחת לחודש על כל החלטה שהתקבלה לבטל הארכה אוטומטית; הרשות נדרשה לרכז את הנתונים ולדווח לכנסת.

במסגרת עבודת המטה – נבחנה גם הפעלת סמכות זו בראשית מלחמת חרבות ברזל. מאחורי בחינה זו עמדה ההנחה ששימוש נרחב במנגנון של חריגים פרטניים, יכול ללמד שההסדר של הארכה גורפת אינו מתאים או מייצר קשיים רבים.

בזמן אמת רשות האסדרה ניהלה מנגנון מעקב סדור: מידי חודש הופצה פנייה לכלל הרגולטורים – משרדי ממשלה, יחידות סמך ותאגידים סטטוטוריים. כל גוף נדרש לדווח באם הפעיל את סמכות החריג ובאילו נסיבות. לאורך כל תקופת ההוראה, ולאורך שלושה מחזורי דיווח מלאים, לא דווח על מקרים בהם בוטלה הארכה האוטומטית ביחס למפוקח בודד.

ממצא חד-משמעי זה מלמד שההנחות שעמדו בבסיס ההסדר היו נכונות: לתקופת הארכה הקצובה לא הייתה השפעה שלילית המצדיקה שלילת הארכה במקרה פרטני. חשוב לא פחות, עצם קיומה של סמכות החריג יצרה "רשת ביטחון" עקרונית לרגולטורים עבור מקרי קצה, מבלי שאלו נדרשו להשתמש בה בפועל. האיזון בין הסדר רחב שמספק ודאות לבין מענה ייעודי לחריגים הוכיח את עצמו. לפיכך, אנו מסיקים שהמודל שנוסה בראשית מלחמת חרבות ברזל – הארכה גורפת בתוספת סמכות חריגה ודיוק מנגנוני הדיווח – השיג את יעדיו ברמה גבוהה.

עם זאת, חשוב לציין כי למודלים הקודמים לא נערכה עד כה הערכה מעמיקה בדיעבד. ההנחה בדבר האפקטיביות שלהם, לצד שיפורים שהוצעו בהם כעת, מבוססים על הידע הטוב ביותר הזמין כעת – ידע שנאסף במסגרת מגבלת זמן ומשאבים ומבוסס על תובנות של אנשי מקצוע בממשלה ועל שיח שהתנהל עם הציבור כפי שיפורט בהמשך.

פרק חמישי – גיבוש וניתוח חלופות

א. החלופות המרכזיות שנבחנו

בשלב גיבוש החלופות יושם עקרון הפרופורציה תוך התחשבות במסגרת הזמן המצומצמת ובצורך הדחוף לגבש פתרון אפקטיבי. החלופות שנבחנו גובשו במידה רבה על בסיס התקדימים שנבחנו והופעלו במצבי חירום קודמים, בהם משבר הקורונה ומלחמת "חרבות ברזל", והן שימשו תשתית מרכזית לגיבוש המענה הנוכחי. נבחנו באופן ראשוני גם חלופות העושות שימוש בכלי מדיניות וכלי רגולציה נוספים אולם בסופו של דבר לאור הצורך לתת מענה אפקטיבי ומהיר הוחלט להתבסס על פתרונות שהאינדיקציות מראות שהיו אפקטיביים בעבר.

חלופה 0: המשך המצב הקיים.

במסגרת חלופה זו, לא תינקט התערבות ממשלתית ביחס לחידוש אישורים רגולטוריים שפוקעים במהלך תקופת החירום והציבור יידרש לעמוד בדרישות הקיימות ללא שינוי.

חלופה 1: הארכה פרטנית לפי סוג אישור.

במסגרת חלופה זו תבוצע בחינה ייעודית של כל סוג אישור רגולטורי. במקרים שבהם יתגלה צורך יוחלט על הארכת התוקף של אישורים מאותו סוג. ההחלטה תתקבל לפי איזון פרטני בין האינטרס הציבורי המוגן שהאישור נועד להבטיח, לבין הצורך בשמירה על רציפות תפקודית והקלה על הציבור והמשק.

חלופה 2: הארכה פרטנית לפי מאפייני המבקש.

בחלופה זו תינתן הארכת תוקף לאישורים רגולטוריים רק למבקשים העונים לקריטריונים מסוימים, המשקפים קושי ממשי בביצוע חידוש האישור. כגון נפגעי תקיפה ישירה, מפונים מבתם, שוהים בחו"ל ללא יכולת לשוב או משרתי מילואים. הארכת התוקף תתבסס על קיומה של נסיבה אישית פרטנית מזכה ותחול רק על המבקש שהוכיח זאת לגורם הרגולטורי הרלוונטי.

חלופה 3: הארכה רוחבית כללית.

במסגרת חלופה זו יוארך תוקפם של כלל האישורים הרגולטוריים לכלל האוכלוסייה, באופן רוחבי ואחיד, לתקופה קצובה. לצד זאת, יוגדרו מראש סוגי אישורים חריגים שלגביהם לא תחול הארכה, בהתאם לשיקול דעת מקצועי של הרגולטור ולמאפייני סיכון.

ב. תיאור וניתוח החלופות

חלופה 0 – המשך המצב הקיים.

במסגרת חלופה זו, לא תינקט כל פעולה ממשלתית ביחס לפקיעת אישורים רגולטוריים בתקופת החירום. הציבור יידרש לעמוד בדרישות הרגולציה הקיימות, לרבות חידוש אישורים במועדם, גם כאשר בפועל קיימת מניעה מהותית לעשות זאת. מדובר בהשארת המצב הקיים על כנו, ללא תיקון או התאמה לתנאי החירום והמצב הבטחוני. מפוקחים שיצליחו לחדש את האישורים שלהם יעשו כן, ומפוקחים שיתקשו או לא יצליחו – האישור שלהם יפקע (יאסר עליהם להמשיך לבצע את הפעילות ובעתיד הם יצטרכו לבצע תהליך לצורך קבלת האישור מחדש).

החלופה אינה מספקת מענה לבעיה ומאפשרת המשך החרפה שלה (ככל שהמתקפות האיראניות משיכו או מעצם התמשכות המגבלות על העורף). אזרחים ועסקים יידרשו לעמוד בדרישות רגולטוריות גם כאשר בפועל אין ביכולתם לעשות זאת, מה שעלול להוביל להפסקת פעילויות ולפגיעה ברציפות התפקודית של הציבור והמשק, או לחילופין, להעמיד את הציבור הממשיך בפעילות בהפרה של החוק ובכך גם לפגוע באמון הציבור במערכת הרגולטורית.

חלופה 1: הארכה פרטנית לפי סוג אישור.

חלופה 1 מבוססת על גיבוש החלטות פרטניות לגבי הארכת תוקף של כל סוג אישור רגולטורי, בהתאם לאיזון פרטני בין האינטרס המוגן לבין הצורך בהקלה. לשם כך נדרשת עבודת מטה ייעודית של כל רגולטור, הכוללת מיפוי של כלל האישורים הרגולטורים שניתנים על ידו, ניתוח סיכונים וקביעת תחולה מדויקת – האם לאשר הארכת תוקף או לא. בפועל, ברוב תחומי הרגולציה לא קיים מיפוי סדור ומעודכן של כלל האישורים והדבר מצריך עבודת מטה למיפוי האישורים והפעלת שיקול דעת פרטני לכל מקרה. תהליך זה ידרוש השקעת משאבים ויארך פרק זמן ממושך, דבר שאינו תואם את הדחיפות והוודאות הנדרשות בעת חירום. התהליך גם יתבצע באופן מבזר שעלול לייצר חוסר אחידות. כמו כן, נדרשת השקעת משאבים ניכרת מצד הממשלה.

חלופה 2: הארכה פרטנית לפי מאפייני המבקש.

חלופה 2 מציעה להאריך את תוקפם של אישורים רגולטוריים עבור אוכלוסיות אשר מצבן בעת חירום לא מאפשר להן לעמוד בדרישות חידוש האישורים. למשל, אזרחים שפוננו מבתיים, מגויסי מילואים, נפגעים מהמתקפות או מי שאינם יכולים לשוב לארץ. זוהי חלופה ממוקדת, שמוודאת כי ההארכה תינתן רק למי שזקוק לה בפועל ובכך מאפשרת מענה מדויק ומצומצם התואם את מאפייני הצורך בפועל, וכן מפחיתה סיכונים במקומות שאינם מחייבים התערבות מעצם טבעה הפרטני.

עם זאת, יישום החלופה מחייב תשתית מיפוי ומידע מדויק באשר לזהות האוכלוסיות הרלוונטיות: קרי לזהות את כל האישורים הרגולטוריים, לפלח ולנתח את הזהות של כל מחזיק באישור כזה ולהצליב מול חתכים שונים. ביצוע המיפוי, הניתוח והעברת מידע כזה בין גופי ממשלה שונים (כגון פיקוד העורף, משרד הבריאות, מערכות רווחה, ביטוח לאומי ועוד) מורכבים לביצוע בפרקי זמן קצרים ודורשים הקצאת משאבים משמעותית ותיאום גבוה. לחלופין, ניתן להתבסס על הצהרות או פנייה של הפרטים עצמם, אך הדבר דורש מהציבור עצמו לפעול באופן אקטיבי כדי להוכיח את זכאותו, דווקא בתקופה שבה אין באפשרותו לעסוק כלל בחידוש האישור מלכתחילה. דרישה זו עלולה להטיל עליהם עומס בירוקרטי ולהוביל לכך שחלק מהזכאים לא יוכלו לממש את ההקלה, למרות שהם אלה שבעבורם היא נועדה. ככל שהמפוקחים נמצאים במצב מורכב או תחת מגבלות ואילוצים קשים יותר, כך יפחת הסיכוי שהם ידעו ויצליחו לממש את ההקלה. כך, החלופה עשויה שלא לסייע לחלק מהציבור שאכן זקוק לה, ליצור פערים ביישום, תחושת חוסר שוויון וחוסר ודאות.

חלופה 3: הארכה רוחבית כללית.

חלופה 3 מציעה הארכה רוחבית של כלל האישורים הרגולטוריים עבור כלל האוכלוסייה, למעט מקרים שיוחרגו במפורש. ההחרגות יתבצעו בהתאם לשיקול הדעת של גורמי המקצוע במשרדים ועל פי קריטריונים קבועים. החלופה אינה מחייבת מיפוי פרטני או העברת מידע בין גופים וניתנת ליישום באמצעות הוראות כלליות ואחידות. היא נועדה לספק מענה רחבי ואחיד (למעט החריגים)

לאתגרים הנובעים ממגבלות תקופת החירום, אך אינה מתבססת על הבחנות פרטניות בין סוגי האישורים, רמות הסיכון או מאפייני קהל היעד. עם זאת, בהיותה אחידה ולא מבחינה בין סוגי אישורים או מצבים שונים, היא עשויה להוביל להארכה גם באישורים שהאינטרס הציבורי מחייב את המשך התנייתם בתנאים רגולטוריים תקפים, אם אלו לא הוחרגו. תיתכן בכך פגיעה ברמות שונות באינטרסים מוגנים, למשל בתחומי בטיחות, בריאות או הגנה על הסביבה.

פרק שישי – השוואת חלופות ובחירה

א. בחירה בשיטת השוואה בין חלופות

בשל המורכבות היחסית של הסוגייה, אי הוודאות והעובדה שאין נתונים מלאים על כלל העלויות או התועלות הכספיות, וכן מכיוון שמדובר בהחלטה דחופה המחייבת איזון בין מספר שיקולים בעלי אופי איכותני, נבחרה שיטת ניתוח רב-משתנים (MCA) לצורך השוואת החלופות (על אף שהשיטה המועדפת להשוואה בין חלופות היא ניתוח עלות-תועלת (CBA)).

שיטה זו מאפשרת להשוות בין חלופות שונות על בסיס מספר קריטריונים בו-זמנית, תוך מתן משקל שונה לכל קריטריון בהתאם לחשיבותו. הקריטריונים שנבחרו הם:

- **אפקטיביות בפתרון הבעיה** – עד כמה החלופה מספקת מענה ממשי ונרחב לתופעה הבלתי רצויה ותורמת להשגת מטרות ההתערבות.
- **סיכון לפגיעה באינטרס הציבורי** – רמת הסיכון לפגיעה בערכים המוגנים שבגינם הוסדרה חובת האישור הרגולטורי. ציון גבוה בקריטריון זה משקף סיכון נמוך לפגיעה באינטרס הציבורי.
- **ישימות** – רמת המורכבות הנדרשת למימוש החלופה בפועל, לרבות תהליכי מיפוי, קבלת החלטות פרטניות, צורך בתיאום בין גופים, מידת המוכנות המערכתית וכד'.
- **התאמה למצב החירום** – משקפת את מידת ההתאמה של החלופה ליישום דחוף, בתנאי חוסר ודאות ומשאבים מוגבלים.

המשקלות שהוקצו לכל קריטריון נגזרו מהצורך הדחוף לספק פתרון אפקטיבי, מהיכולת ליישם אותו בזמן אמת ומהצורך בשמירה על אינטרסים ציבוריים חיוניים:

• אפקטיביות בפתרון הבעיה – 40%

• סיכון לפגיעה באינטרס הציבורי – 20%

• ישימות – 20%

• התאמה למצב החירום – 20%

ציונים איכותניים הוקצו לכל חלופה לפי סולם של 1 עד 5 (=1 רמת התאמה נמוכה מאוד לקריטריון, =5 רמת התאמה גבוהה מאוד). תוך התבססות על תיאור החלופות, ניתוח ההשפעות, אינדיקציות משיתוף ציבור והיכרות עם יכולות המערכת הממשלתית.

ב. השוואה בין חלופות

חלופה	אפקטיביות בפתרון הבעיה (40%)	סיכון באינטרס הציבורי (20%)	לפגיעה	ישימות (20%)	התאמה לחירום (20%)	למצב	ציון כולל
חלופה 0	1 (0.4)	4 (0.8)	5 (1.0)	5 (1.0)	5 (1.0)		3.2
חלופה 1	3 (1.2)	4 (0.8)	2 (0.4)	2 (0.4)	2 (0.4)		2.8
חלופה 2	4 (1.6)	2 (0.4)	3 (0.6)	3 (0.6)	2 (0.4)		3.0
חלופה 3	3 (1.2)	3 (0.6)	4 (0.8)	4 (0.8)	5 (1.0)		3.6

המספרים בסוגריים מייצגים את הציון המשוקלל עבור כל קריטריון (ניקוד X משקל). הציון הכולל הוא סכום הציונים המשוקללים. הציונים ניתנו על בסיס שיקול דעת מקצועי והניתוח שהוצג בפרק תיאור וניתוח החלופה.

נוסף על ההשוואה בין החלופות, להלן תמצית הנימוק בבחירה:

אפקטיביות בפתרון הבעיה

- **חלופה 0** מותירה את הבעיה בעינה לאורך כל תקופת מצב החירום ועלולה אף להחריף אותה, שכן אישורים פוקעים ללא הארכה וללא מענה.
- **חלופה 1** מספקת מענה מדויק בהתבסס על ניהול סיכונים פרטני לכל אישור, אך אינה מבטיחה רציפות תפקודית רחבה, ולכן מידת האפקטיביות מוגבלת.
- **חלופה 2** אפקטיבית במיוחד ביצירת הקלה מותאמת עבור הזקוקים לה במיוחד, מאחר שהיא פועלת באופן דיפרנציאלי כלפי אוכלוסיות שנפגעו ישירות מהמצב ואינן מסוגלות לחדש אישורים בעצמן.
- **חלופה 3** אפקטיבית בכך שהיא כוללת מנגנון גורף שמספק פתרון רוחבי מייד, תומך ברציפות תפקודית רחבה ומקל גם את העומס על המערכת הרגולטורית.

סיכון לפגיעה באינטרס הציבורי

- **חלופה 0** נתפסת כבטוחה ביותר לאינטרס הציבורי על פניו, אך בפועל עלולה להביא לשיעורי ציות נמוכים, כאשר יחידים יפעלו בניגוד לדין (למשל נהיגה ללא רישיון בתוקף), ובכך תיווצר פגיעה עקיפה באינטרס הציבורי.
- **חלופה 1** מבוססת על תהליך קפדני וזהיר של בחינה פרטנית של כל אישור, כוללת ניתוח פרטני של סיכונים ומאפשרת גמישות מקצועית בהתאמה לכל סוג אישור.
- **חלופה 2** ממקדת את ההקלה באוכלוסיות הנמצאות בקושי ממשי, אך יוצרת הבחנה שעשויה להוביל לאי-ציות בקרב קבוצות שאינן נכללות בהקלה, על אף שנפגעו גם הן ממגבלות מצב החירום.
- **חלופה 3** גורפת ועלולה ליצור סיכונים בסוגי אישורים ספציפיים בהם ישנה סכנה לפגיעה באינטרס הציבורי, אך מציעה מנגנון להחרגות, שמאפשר שיקול דעת מקצועי להחריג אישורים מסוימים.

ישימות

- **חלופה 0** היא הישימה ביותר, שכן אינה דורשת שינוי במדיניות.
- **חלופה 1** דורשת עבודת מטה נרחבת, מיפוי סוגי האישורים, ניהול סיכונים פרטני והתאמות ולכן מורכבת ויש בה אתגרים משמעותיים בהוצאתה לפועל.
- **חלופה 2** דורשת זיהוי פרטני של אוכלוסיות ונסיבות, מה שמחייב העברות מידע, ותאום או הגשה יזומה של המפוקחים הרלוונטים – מורכבות שעשויה להכביד על היישום או להביא למיצוי חסר של הזכאים.
- **חלופה 3** ההיתכנות של החלופה מתבססת על ניסיון מצטבר מיישום תקדימים דומים (כגון בתקופת הקורונה ובמהלך "חרבות ברזל"), אשר מחזק את היכולת להפעילה באופן מהיר ויעיל, גם לאור כך שהמנגנון מוכר למשרדים.

התאמה למצב החירום

- **חלופה 0** היא מיידית ואינה דורשת שינוי ולכן קיבלה ציון גבוה.
- **חלופה 1** מצריכה תהליך מובנה ומורכב שצפוי להימשך זמן ואינו מתאים לאופי החרום, בו נדרש פתרון מיידית.
- **חלופה 2** דורשת אופרציה מורכבת ליישומה שיביא לעיכוב במתן מענה.
- **חלופה 3** מציעה פתרון כוללני ומוכר שניתן לקדם בפרק זמן קצר יחסית ולכן מותאמת למאפייני הדחיפות ומספקת וודאות לנוכח מצב החירום.

ג. בחירה בחלופה המועדפת

לאחר השוואה רב-משתנית נמצא כי **חלופה 3 – הארכה רוחבית של אישורים רגולטוריים** היא החלופה הנבחרת. היא מספקת איזון בין מענה מהיר ואפקטיבי לשיבושי המציאות לבין פשטות ביישום ומזעור העומס הרגולטורי. אמנם היא אינה מבצעת הבחנות פרטניות בין סוגי האישורים או קהלי היעד, אך היא מאפשרת להימנע מהשבתה של פעילויות אזרחיות ועסקיות חיוניות וממניעת פעילות חוקית של אזרחים ועסקים עקב מגבלות שאינן בשליטתם.

חלופה זו אינה צפויה להוות רגולציה בעלת השפעה משקית במובן של עלות ציות הגבוהה ממאה מיליון ש"ח בשנה והיא אינה מטילה דרישות חדשות לקבלת אישור רגולטורי. בנוסף, היא אינה מבוססת על רגולציה בין-לאומית, אך היא מבוססת על המדיניות שנקטה בתקופות משבר קודמות (כמו מגפת הקורונה ומלחמת חרבות ברזל), תוך התאמות.

פרק שביעי – עיצוב החלופה הנבחרת

עיצוב התוכן המפורט של החלופה הנבחרת התבצע מתוך הסתמכות על ניסיון קודם, תובנות מניסיון העבר, שיח בין-משרדי ושיתוף ציבור. להלן עיקרי העיצוב בשלוש סוגיות מרכזיות:

1. התקופה הקובעת להחלת ההארכה האוטומטית של האישורים הרגולטוריים

תחילה נדרש להגדיר את **התקופה הקובעת** – התקופה שבמהלכה פג תוקפם של האישורים הרגולטוריים אשר יוארכו באופן אוטומטי.

תחילה נבחנו שתי אפשרויות: תקופה קובעת במשך קבוע מראש (כפי שנעשה בראשית מלחמת חרבות ברזל), או לקבוע שהתקופה הקובעת תהיה דינמית ותיקבע כנגזרת מסטטוס ההכרזה על מצב מיוחד בעורף. המשמעות של תקופה קובעת שנגזרת מקיומו של מצב מיוחד בעורף הוא שהתקופה הקובעת עשויה (ואף צפויה להשתנות): להתארך עוד ועוד כלל שהמצב המיוחד בעורף יוארך, או להתקצר בחדות אם יוחלט לסיימו.

לא ניתן להעריך בשלב זה את משך הלחימה ואת משך תוקפו של המצב המיוחד בעורף, לכן תקופה קובעת שתלויה בתוקפו של המצב המיוחד בעורף יוצרת חוסר וודאות הן למשרדי הממשלה והן לציבור. בנוסף, משיח עם משרדי הממשלה עלה ששינויים חוזרים בהגדרה של התקופה הקובעת כרוכים בשינויים במערכות המחשוב ובמספר עדכונים למפוקחים, באופן שייצור עומס מול המפוקחים ואתגרי יישום פנים ממשלתיים.

לכן, נקבע כי התקופה הקובעת תתחיל ביום 28.2.2026 – מועד פרוץ מערכת "שאגת הארי" והכרזת המצב המיוחד בעורף, ומועד הסיום של התקופה הקובעת יהיה ה-31.5.2026. פרק זה זמן מבוסס על ההבנה כי לאחר סיום ההכרזה יידרש זמן נוסף לחזרה מדורגת לשגרה עבור אזרחים שפונו מבתיהם, שוהים בחו"ל או מגויסים לשירות מילואים וכו'. יחד עם זאת, לנוכח הצורך לאזן בין שמירה על הרציפות התפקודית לבין ההגנה על האינטרס הציבורי שבבסיס כל אישור רגולטורי, נקבעה תקרה עליונה לתקופה הקובעת. גם אם המצב המיוחד בעורף יימשך, לא ניתן לדחות ללא גבול את חידוש האישורים, שכן הארכה גורפת וממושכת עלולה לפגוע באינטרס ציבורי ולייצר

פגיעות ונזקים. החלטה על תקופה קובעת ארוכה יותר תהיה טעונה מהלך חקיקתי נוסף ופניה לממשלה ולכנסת – כמנגנון בקרה.

על רקע הצורך בהסדרים האמורים, כפי שתואר בחלק הכללי לדברי ההסבר, ההסדר נועד להקל על פעילות המשק בתקופת המערכה ובשלב ההתארגנות שלאחריה. הגישה שנבחרה מבקשת להבטיח פשטות וודאות למפוקחים באמצעות מנגנון הארכה אוטומטי וברור, שאינו מחייב נקיטת פעולות פרטניות בתקופה שבה חלק מהמפוקחים אינם יכולים לפעול כסדרם. לצד זאת, קביעת תקופה קובעת מוגדרת מאפשרת בחינה מחודשת של המצב לאחר שלושה חודשים, כך שראש הממשלה יוכל לשקול אם יש צורך להפעיל את סמכותו ולהאריך את התקופה הקובעת בשנית, בהתאם להתפתחויות ולמצב המשק.

2. משך ההארכה לאישורים הרגולטוריים

לצורך קביעת פרק הזמן שבו יוארכו האישורים הרגולטוריים שפגו בתקופה הקובעת, נבחר מודל אשר הוכיח את עצמו בעבר (בהסתמך על שיח עם הציבור ועם משרדי הממשלה) בתקופת החירום בראשית מלחמת "חרבות ברזל". לפי מודל זה, האישורים יוארכו באופן אוטומטי לשלושה חודשים ממועד פקיעתם. יחד עם זאת, עבור סוגי אישורים מסוימים, נמצא כי שלושה חודשים אינם מספקים לצורך המשך פעילות תקינה ולכן תינתן הארכה של ארבעה חודשים. רשימת האישורים שתוקפם יוארך בארבעה חודשים במקום שלושה שאובה מהמודל שנקבע במלחמת "חרבות ברזל" ומפורטת בתוספת הראשונה לחוק (שלא עלה צורך לשנות). מדובר לרוב באישורים שמבוססים על פעולה מקדימה של גורם חיצוני, כגון בדיקה של מעבדה מוסמכת או חוות דעת של איש מקצוע, ואשר מוגשים לרגולטור כחלק מההליך לחידוש האישור הרגולטורי. אישורים אלה תקפים לזמן מוגבל והשגתם כרוכה בקושי תפעולי או בעלות כספית שיידרשו בשנית אם תוקפם יפוג.

נבחנה גם האפשרות לקבוע מנגנון דיפרנציאלי שיתבסס על משך התוקף המקורי של האישור, באופן שבו אישורים שנקבעו לפרק זמן ארוך (למשל, אישור שתוקפו 7 שנים) יוארכו לפרק זמן ארוך יותר, בעוד שאישורים שנקבעו לפרק זמן קצר (למשל, אישור שתוקפו חצי שנה). אפשרות זו יושמה בתקופת הקורונה אולם נתקלה בקשיי יישום, מורכבות תפעולית עבור הרגולטורים (הן בתפעול בשטח והן בהטמעה במערכות המחשוב) ויצרה חוסר ודאות בקרב הציבור ולכן נדחתה.

3. קביעת חריגים להארכה האוטומטית

אף שנבחר הסדר רוחבי וכולל, המאריך באופן אוטומטי את תוקפם של כלל האישורים הרגולטוריים, נדרש לצידו גם מנגנון של חריגים. מנגנון זה חיוני עבור מקרים שבהם לא ניתן, משיקולים שונים, להאריך את תוקף האישור באופן גורף.

גיבוש הרשימה הסתמך על המודל שהופעל בתקופת "חרבות ברזל". ההסדר שנקבע משקף איזון בין הרצון לקבוע מנגנון כולל וישים לבין הצורך להבחין בין מקרים שבהם הארכה גורפת של האישור אינה נכונה, מסיבות שונות. נקודת המוצא היא שכל אישור רגולטורי נועד לשרת אינטרס ציבורי ולנהל סיכונים, לכן, עצם קיומו של אישור רגולטורי אינו מהווה לכשעצמו עילה להחרגה. כאמור, הוחלט שברירת המחדל תהיה החרגה לאור מצב המשק והפניות של הגופים הממשלתיים לעסוק בחידוש אישורים רגולטוריים.

החרגה נעשתה רק כאשר קיימת הצדקה מהותית לכך שסוג מסוים של אישורים אינו מתאים להסדר זה, למשל כשמדובר בפעולה שאינה רגולציה (כמו הקצאת משאבים), כשיש מניעה משפטית

(כגון התחייבות בין-לאומית), או כאשר מאפייני העיתוי מחייבים זאת (כמו ניהול בזמן אמת או תנאים משתנים תכופים).

אלו העילות שבגינן הוחלט להחריג אישורים רגולטוריים שעונים על ההגדרה שבחוק מתוך ההסדר הכללי של הארכת תוקף אוטומטית:

1. **האישור מסדיר שימוש במשאב ואינו מיועד לנהל סיכונים.** ישנם אישורים מראש שמטרתם להסדיר, לווסת או לחלק משאבים ציבוריים. לא מדובר ברגולציה במובנה הליבתי. מסיבה זו, הסדרים אלו הוחרגו מהחובות שחלות על שינויי רגולציה לפי חוק עקרונות האסדרה, התשפ"ב-2021 (ראו התוספת לחוק). לדוגמה: אישור להעניק הטבות כספיות לפי חוק עקרונות התקציב.
2. **חלוקת מכסות.** בדומה לקטגוריה הקודמת, חלוקת האישור מיועדת להקצאת זכות לשימוש או לוויסות כמותי. לדוגמה: מכסות להעסקת עובדים זרים, אשר מיועדות לנהל את מספר העובדים הזרים ולא מבוססות על ניהול סיכונים אלא על ויסות כמותי.
3. **התחייבויות בין-לאומיות.** לעיתים תוקף האישור הרגולטורי נגזר מהתחייבות בין-לאומית שמדינת ישראל צד לה (כמו אמנות בין-לאומיות). במקרים אלו, לא ניתן להאריך את התוקף של האישור הרגולטורי באופן חד צדדי (ללא הסכמת הגורמים הבין-לאומיים הרלוונטיים). לדוגמה: הכללים לגבי עיסוק בקרינה רדיואקטיבית הם נגזרת של התחייבות בין-לאומית של מדינת ישראל.
4. **שינוי משמעותי בכל מועד חידוש.** ישנם תחומים דינמיים, בהם המאפיינים של המפוקח ומפת הסיכונים משתנה באופן משמעותי, ולכן מועד החידוש הוא מועד מהותי ודחיה שלו פוגעת בתכלית הרגולציה או במנגנון הפיקוח. בחלק מהמקרים מדובר באישורים חריגים שניתנים בכוונה באופן זמני ולתקופה קצרה בשל טיבם. לדוגמה: רישיון להחזיק כלב, אשר תוקפו נקבע לפי פרק הזמן שחיסון הכלבת מספק הגנה מפני נגיף הכלבת (ולכן דחיית מועד חידוש הרישיון תביא למצב שכלבים לא יחוסנו במועד ולא יהיו מוגנים מפני הנגיף).
5. **הרגולציה מיועדת לנהל את מישור הזמן.** במקרים אלו פרק הזמן בו האישור בתוקף מהווה את מהות הרגולציה, בכדי לנהל סיכונים. לדוגמה: רישיון דיג ניתן לתקופה מוגדרת, שבה לא מתקיימת עונת הרבייה של מיני דגים (שפעולת הדיג מסכנת), עליהן הרגולטור פועל להגן.
6. **החרגה פרטנית.** במקרים אלו הרגולטור הודיע שבכוונתו לקבוע החרגה פרטנית או שהוא קבעה החרגה כזו בפועל.
7. **אישורים לא מתחדשים.** מדובר על אישורים שניתנים באופן חד פעמי ובאופן טבעי לא מתחדשים. לדוגמה: היתר מיוחד לפטר אישה בהריון.
8. **תאימות עם תכנון בניה (להבדיל מרישוי בנייה).** מדובר באישורים שהם חלק מהמארג הרגולטורי המורכב של התכנון והבניה, והארכה של אותם אישורים תיצור סתירות ואי תאימות עם אישורים ותהליכים אחרים. מדובר על אישורים נלווים להליכי תכנון ובניה (לא האישורים המרכזיים כמו היתר בנייה, אישור תחילת עבודה, היתר לשימוש חורג).

9. **הארכת התוקף תפגע במפוקחים.** נמצא שיש מקרים שבהם תוקף האישור הרגולטורי נועד לתחום מצב שמכביד על המפוקחים, ולכן הארכת תוקף האישור באופן אוטומטי עלולה דווקא לפגוע במפוקח ולהרע את מצבו. לדוגמה: רישיון לעסוק כקבלן כוח אדם כרוך בהעמדת ערובה, שכרוכה בהוצאה כספית. הארכת תוקף האישור תעמיס על הקבלן הוצאות פרמיה בגין הערובה המוארכת.

יצוין שסיווג כל חריג וההנמקה עבורו הוחלט ונעשה על-ידי הרגולטורים, שהם בעלי הסמכות והאחריות באותו תחום. סיווג החריגים התבסס על שיח שהתבצע עם המשרדים בעת עבודת המטה לקידום חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (אישורים רגולטוריים, עיצומים כספיים ובדיקות מיתקני גז), התשפ"ד-2023. במסגרת עיצוב ההסדר הנוכחי רשימת החריגים תוקפה פעם נוספת ועודכנה בהתאם להתייחסויות המשרדים.

לרשימת החריגים המפורטת בתוספת השנייה להצעת החוק ובה פירוט הקטגוריה אליה משתייך כל חריג ראו נספח ג'. הנימוקים מבוססים על שיח עם משרדי הממשלה, על המידע שנמסר במסגרת גיבוש החוק בתחילת מלחמת חרבות ברזל ועל התיקוף שנעשה עם משרדי הממשלה.

חשוב לציין שלפי המתווה המוצע, החוק לא מונע מהרגולטורים להאריך באופן עצמאי אישור רגולטור פרטני שניתן למפוקח, או קטגוריה של אישורים שניתנו – בהחלטה פרטנית או בשינוי חקיקה. לכן, המקרים שמנויים בחריגים הם מקרים בהם הארכה גורפת ואוטומטית אינה מתאימה, אך אין מניעה לבצע בחינה והארכה רגילה לפי שיקול דעת הרגולטור.

לרגולטורים נתונה סמכות להחריג מההסדר הכללי מקרים פרטניים של אישור שניתן למפוקח מסוים, כאשר מתקיימות נסיבות יוצאות דופן שמצדיקות זאת – מתוך מטרה למנוע תוצאה בלתי סבירה או פגיעה באינטרס ציבורי. מדובר במנגנון גמישות למקרי קצה בלבד, ולא ככלי להחרגה שיטתית. רגולטורים שבוחרים להפעיל סמכות זו נדרשים לדווח לרשות האסדרה על מקרים אלו במסגרת דיווח תקופתי.

עם זאת, יובהר כי אם מפוקח הגיש בקשה רגילה לחידוש רישיון, והרגולטור החליט לאשרה ולקבוע תקופת תוקף ארוכה מזו שנקבעה בהסדר (למשל, תוקף רישיון לשנה), אין מדובר בחריגה המחייבת דיווח, שכן מדובר בהליך חידוש רגיל לפי הדין הרגיל.

פרק שמיני – הגדרת יעדים וקריטריונים

בהתאם לסעיף 24(א) לחוק עקרונות האסדרה, עבור טיוטת רגולציה זו לא נדרש לקבוע יעדים וקריטריונים לעניין בחינה תקופתית של האסדרה, שכן מדובר בהוראה רגולטורית המעוגנת בחקיקה ראשית.

נוכח לחץ הזמנים הוחלט שלא לעסוק בקביעת יעדים וקריטריונים מעבר לנדרש.

נספח א': תיאור תהליך העבודה

לנוכח הדחיפות במתן מענה אפקטיבי ומידי, התהליך נוהל בלוחות זמנים קצרים מאוד. עבודת המטה החלה בסמוך לפרוץ מערכת "שאגת הארי" ולהכרזה על המצב המיוחד בעורף, ונערכה בין יום ראשון ה-1.3.2026 ליום שלישי ה-10.3.2026.

הובלת התהליך בוצעה על ידי רשות האסדרה, בשיתוף המחלקה למשפט כלכלי במחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים. בנוסף המהלך בוצע בשיתוף ובתיאום עם משרד האוצר – כדי להביא בחשבון את השפעות המשקיות של המצב ושל חלופות שונות.

נאספו נתונים מהערכות מצב עם רח"ל, פורומים רוחביים של משרדי הממשלה, נתונים שרוכזו על-ידי מערך הדיגיטל ומידע של משרדי הממשלה השונים בתחומם (בריאות, כלכלה, וכו').

במהלך העבודה התקיימו מספר שיחות עבודה מקצועיות ונערכה פנייה ממוקדת לרגולטורים, וכן שיח עם לשכות משפטיות, אגפי האסטרטגיה ומובילי מדיניות הרגולציה במשרדי הממשלה לבחינת הצורך בהסדר ובעדכון התוספות לחוק. ההערות שהתקבלו סייעו ואיפשרו להבטיח ישימות, לחדד את ההחרגות הנדרשות ולשקף את צורכי המשרדים.

העבודה התבססה גם על הערכות שהתקבלו מרשות החירום הלאומית (רח"ל) והערכות מצב בי-0 משרדיות באשר לצפי להתמשכות המצב המיוחד בעורף ולהשפעות הלחימה על הציבור. בשל אופי המידע, לא ניתן לפרסם אותו.

בהיבט של שיתוף ציבור, בוצע הליך היוועצות מואץ עם נציגי ארגונים גדולים במשק ובהם: התאחדות התעשיינים, איגוד לשכות המסחר, התאחדות בוני הארץ וארגון מנהיגות אזרחית. הארגונים העבירו מספר פניות, הן בשבוע הראשון והן בשבוע השני ללחימה, ובהמשך להן התקיימו שיחות בעל פה איתם ועם רגולטורים רלוונטיים, בין ה-1.3.2026 ל-9.3.2026. הגורמים השונים הדגישו את הקשיים הרבים שחווה המשק בחידוש אישורים רגולטוריים במהלך תקופת המצב המיוחד בעורף, והביעו את הצורך הדחוף בהסדר כולל ופשוט ליישום, בדומה להסדר שנקבע בפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

עבודת המטה נערכה בהתאם לעיקרון הפרופורציה ובהתחשב בדחיפות לספק מענה מהיר לשטח בתנאים של אי ודאות גבוהה. שלבים מרכזיים כדוגמת גיבוש תוקף החלופה, קביעת התקופה הקובעת והגדרת רשימת החרגים בוצעו באופן מעמיק. לעומת זאת, איסוף הנתונים וניתוחים כמותיים מפורטים הותאמו לנסיבות ולזמן שעמד לרשות הצוות, בשים לב לצורך לתת מענה מהיר.

נספח ב': הפריטים המנויים בתוספת הראשונה

(מסמך נדרש/נלווה למתן אישור/החלטה שהיא תנאי לאישור)

הטבלה הבאה מציגה את רשימת האישורים, לרבות מסמך הנדרש למתן אישור, מסמך נלווה להחלטה על מתן אישור או החלטה שהיא תנאי למתן אישור, המנויים בתוספת הראשונה:

פרט	שם האישור	מהות האישור	משרד	הנמקה	הערות
(1)	אישור מעבדה מוסמכת לבדיקה תקופתית למכלית או לרכב שמוחקן עליו מכל, להובלת חומר מסוכן, בדבר כשירות ועמידה בדרישות כאמור בתקנה 3(ג)(3) לתקנות שירותי הובלה, התשס"א-2001, לפי תקן ישראלי ת"י 819 או בהתאם לאמנה להובלת חומרים מסוכנים בכבישים – (ADR) המפקח כהגדרתו בחוק שירותי הובלה, התשנ"ז-1997;	בהתאם לתקנות, תנאי לקבלת רישיון מוביל לגבי מכלית או רכב להובלת חומר מסוכן הוא קבלת אישור ממעבדה מוסמכת כי הרכב עומד בדרישות הת"י/האמנה הבינ"ל הרלוונטיים, לפי העניין. את האישור יש לצרף לטופס הבקשה המוגש למפקח על התעבורה בעת הבקשה למתן רישיון מוביל.	משרד התחבורה	ע"מ לאפשר הארכה אוטומטית של רישיון מוביל, יש צורך להאריך את תוקפו של האישור המתקבל ממעבדה מוסמכת, הנדרש לשם הגשת בקשה לרישיון.	
(2)	תעודת הכשרה שנתן מוסד הכשרה לפי תקנה 51 לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז-2007, ואישור שניתן לעובד בגובה בהתאם לתקנה 6(ב) ו-ג) לתקנות האמורות – מפקח עבודה ראשי כמשמעותו בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן – פקודת הבטיחות בעבודה)	קיימים אישורים הניתנים כיום ע"י מוסדות הכשרה, על בסיסם מבצע מינהל הבטיחות מרשם בעלי תפקידים. בהתאם לתקנה 51, ע"מ לעבוד כמנהל מקצועי לעבודות גלישה או טיפוס תרנים יש צורך בביצוע הכשרה מתאימה. תעודת ההכשרה ניתנת ע"י מוסד	משרד העבודה	מוסדות ההכשרה מנועים מלקיים הכשרות בעת הזו, ולכן יש צורך בהארכת תקופת ההכשרה של אותם אנשים, שלא באמצעות קיום הכשרות ע"י אותם מוסדות.	

			<p>ההכשרה ותוקפה שנתיים. חידושה כפוף להשתלמות רענון.</p> <p>תקנות 6(ב)+(ג) מתייחסות לאישור המעיד על הדרכת עבודה בגובה - גם הוא בתוקף לשנתיים.</p> <p>אדם יכול לעסוק במקצוע רק אם הוא רשום במרשם. במרשם ירשם מי שקיבל תעודת הכשרה.</p>		
(3)	הסמכה שנתנה רשות הסמכה לפי תקנה 6(א) לתקנות הבטיחות בעבודה (עגורנאים, מפעילי מכונות הרמה אחרות ואתים), התשנ"ג-1992, לאתת או לעגורנאי, לעניין הפעלת עגורן מסוג ג' ו-ד' - מפקח עבודה ראשי כמשמעותו בפקודת הבטיחות בעבודה;	משרד העבודה	<p>ע"מ להיות עגורנאי המוסמך להפעלת עגורנים מסוג ג' או ד' (עגורן גשר עילי/עגורן שער ועגורן להעמסה עצמית, בהתאמה), יש צורך בקבלת תעודת הסמכה כעגורנאי מטעם רשות הסמכה. תוקף התעודה הוא 3 שנים.</p>	ע"מ שלא תפקע תעודת ההסמכה המאפשרת לאדם לעבוד בתפקיד עגורנאי, יש צורך בהארכה אוטומטית של התעודה, הניתנת ע"י רשות הסמכה שאינה רשות ציבורית.	
(4)	בדיקה סביבתית תעסוקתית בהתאם להוראות לפי פקודת הבטיחות בעבודה - מפקח עבודה ראשי כמשמעותו בפקודת הבטיחות בעבודה;	משרד העבודה	<p>בתקנות מכוח פקודת הבטיחות יש חובה על המעסיק לערוך בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות במקרים שונים. ביחס לתקנות המתייחסות לעבודה ברעש, למשל, הבדיקות נדרשות אחת לשנתיים, "במפעל או מקום עבודה שבו עובדים ברעש מזיק או שיש יסוד סביר להניח שעובדים בו ברעש מזיק". הבדיקות מבוצעות ע"י בודק מוסמך, המועסק במעבדה מוסמכת, והמעסיק מחויב לשלוח את תוצאותיהן לרגולטור.</p>	הסעיף נדרש ע"מ לפטור מעסיקים מביצוע בדיקה סביבתית-תעסוקתית בתקופת החירום, שכאמור מבוצעת ע"י מעבדה מוסמכת שהיא גוף חיצוני לרגולטור	
(5)	תסקיר על בדיקה שניתן בידי בודק מוסמך לפי פקודת הבטיחות בעבודה, ובלבד שלא הוצא לגבי המכשיר שלגביו ניתן התסקיר, בשנה האחרונה, צו שיפור או צו בטיחות לפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954 - מפקח עבודה ראשי כמשמעותו בפקודת הבטיחות בעבודה;	משרד העבודה	<p>מכוח פקודת הבטיחות יש צורך בקיומו של תסקיר עדכני, שניתן בידי בודק מוסמך, לשם שימוש במכשירים שונים (למשל, מעליות - אחת לחצי שנה; דרגנועים - שנה; וכו').</p>	כאמור, התסקיר ניתן ע"י גורם שאינו רשות ציבורית. הסעיף נדרש כדי לאפשר שימוש סדיר במכשירים המופיעים בפקודה.	קיימות החרגות בתוספת השנייה לתסקיר שניתן למעלית או עגורן צריח, וכן לכל מתקן שניתן לו בשנה האחרונה צו שיפור או בטיחות
(6)	מידע להיתר שנמסר למבקש לפי סעיף 145(א) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן - חוק התכנון והבנייה);	מנהל התכנון	<p>אדם שרוצה להגיש בקשה להיתר לעבודה או לשימוש נדרש להגיש למהנדס הועדה בקשה לקבלת מידע שפרטיו דרושים לענין ההיתר.</p>	תוקפו של המידע להיתר הנו שנתיים מיום שנשלח למבקש. הסעיף נדרש לאור הארכת התוקף של היתר בנייה	

	בתוספת השנייה – מאחר שתהליך רישוי הבנייה עשוי להתעכב לאור נסיבות החירום, יש צורך להאריך תוקף של אישורים רגולטוריים המופקים במהלך התהליך. הארכת התוקף נדרשת כדי לשמור על רצף וודאות בהליך הרישוי ולמנוע חזרה מיותרת על שלבים שכבר בוצעו.			
	על פי תקנה 46 לתקנות הרישוי, תוקף החלטת הוועדה הוא 3 שנים מיום הדיון בו התקבלה ההחלטה. הסעיף נדרש לאור הארכת התוקף של היתר בנייה בתוספת השנייה – מאחר שתהליך רישוי הבנייה עשוי להתעכב לאור נסיבות החירום, יש צורך להאריך תוקף של אישורים רגולטוריים המופקים במהלך התהליך. הארכת התוקף נדרשת כדי לשמור על רצף וודאות בהליך הרישוי ולמנוע חזרה מיותרת על שלבים שכבר בוצעו.	מנהל התכנון	סעיף 145(ב) - החלטה של רשות הרישוי המקומית לבקשה להיתר בנייה. סעיף 146 - החלטה של רשות הרישוי המקומית להיתר שימוש חורג. סעיף 147 - החלטה של רשות הרישוי המקומית לתת הקלה ביחס לתכנית. סעיף 147א - אם התכנית מתירה שימוש במגרש למגורים / תעסוקה ומגורים - החלטה של רשות הרישוי המקומית לתת הקלה של הגדלת השטח הכולל לבנייה למגורים / שטח הבנייה הכולל. סעיף 151 - פקע.	(7) החלטה של רשות רישוי לפי סעיף 145(ב) לחוק התכנון והבנייה והחלטה של ועדה מקומית להיתר שימוש או שימוש חורג או לתת הקלה לפי סעיפים 146, 147, 147א ו-151ב לחוק התכנון והבנייה
	הסעיף נדרש לאור הארכת התוקף של היתר בנייה בתוספת השנייה – מאחר שתהליך רישוי הבנייה עשוי להתעכב לאור נסיבות החירום, יש צורך להאריך תוקף של אישורים רגולטוריים המופקים במהלך התהליך. הארכת התוקף נדרשת כדי לשמור על רצף וודאות בהליך הרישוי ולמנוע חזרה מיותרת על שלבים שכבר בוצעו.	מנהל התכנון	תכנית הכוללת הוראות בדבר איחוד וחלוקה, תהא ערוכה על רקע של מפה החתומה בידי מודד. מפת המדידה תהא מעודכנת – (1) עד שנה לפני מועד פרסום הודעה בדבר הפקדת התכנית כאמור בסעיף 89 לחוק;	(8) מפת המדידה המוגשת במסגרת תכנית איחוד וחלוקה לפי תקנות התכנון והבנייה (תכנית איחוד וחלוקה), התשס"ט-2009

	התהליך. הארכת התוקף נדרשת כדי לשמור על רצף וודאות בהליך הרישוי ולמנוע חזרה מיותרת על שלבים שכבר בוצעו.		(2) עד שלוש שנים לפני מועד אישורה של התכנית.	
(9)	מפת המדידה המוגשת במסגרת בקשה למידע להיתר ובקשה להיתר לפי תקנות התכנון והבנייה (רישוי בנייה), התשע"ו-2016	הרוצה להגיש בקשה להיתר יצרף אליה מפת מדידה. קובץ מפת מדידה להיתר מעודכן לחצי השנה האחרונה, לכל היותר, ממועד הגשת בקשה לקבלת מידע להיתר ;	מנהל התכנון	הסעיף נדרש לאור הארכת התוקף של היתר בנייה בתוספת השנייה – מאחר שתהליך רישוי הבנייה עשוי להתעכב לאור נסיבות החירום, יש צורך להאריך תוקף של אישורים רגולטוריים המופקים במהלך התהליך. הארכת התוקף נדרשת כדי לשמור על רצף וודאות בהליך הרישוי ולמנוע חזרה מיותרת על שלבים שכבר בוצעו.
(10)	אישור בדבר כשירות נפשית שנתן פסיכולוג מומחה קליני, רפואי, שיקומי או תעסוקתי שאשר השר לביטחון לאומי לאחר התייעצות עם שר הבריאות, לפי סעיף 11ב1(א) לחוק כלי היריה, התש"ט-1949 – מנהל האגף לרישוי כלי יריה במשרד לביטחון לאומי	אישור שנדרש כדי לקבל רישיון להחזיק בכלי יריה. האישור ניתן מלכתחילה ל-6 שנים.	המשרד לביטחון לאומי	בנסיבות מצב החירום, חידוש אישורים רפואיים-פסיכולוגיים עלול להיות מורכב עבור חלק מהמבקשים, בין היתר בשל עומס על שירותי בריאות הנפש, קשיי נגישות לשירותים רפואיים והסטת משאבים למענה לצרכים דחופים. הארכה אוטומטית של תוקף האישור צפויה לצמצם פנייה מחודשת לפסיכולוגים מומחים לצורך חידוש פורמלי בלבד. בנוסף, הארכת התוקף תמנע עומס בירוקרטי הן על המבקשים והן על גורמי המקצוע במערכת הבריאות ובאגף לרישוי כלי יריה, ותאפשר המשך טיפול שוטף בבקשות רישוי ללא צורך

	בחידוש מידי של אישורים שתוקפם פוקע בתקופה זו. בכך ניתן לשמור על רציפות תפקודית של מערך הרישוי, תוך הימנעות מהליכי חידוש שאינם הכרחיים בעת הזו.				
--	--	--	--	--	--

נספח ג': הפריטים המנויים בתוספת השניה (רשימת החריגים)

הטבלה הבאה מציגה את רשימת החריגים, שמפורטת בתוספת השנייה להצעת החוק ואת הקטגוריה אליה משתייך כל חריג:

פרט	ההחרה	מהות ההחרה	משרד	קטגוריית החריג	תמצית ההנמקה להחרה
(1)	אישורים לפי חוק התכנון והבנייה, למעט: (א) פרטים (6) עד (9) לתוספת הראשונה; (ב) היתרים לפי סעיף 145 לחוק התכנון והבנייה; (ג) היתרים הכוללים הקלה, שימוש חורג או תוספת שימושים לפי חוק התכנון והבנייה; (ד) רישיון להפעיל ולשמש כמכון בקרה לפי סעיף 158טו לחוק התכנון והבנייה.	קביעה שרק האישורים המרכזיים והנפוצים בתחום רישוי הבניה יוארכו אוטומטית (מבין אישורים לתתי תהליכים שונים).	מנהל התכנון	תאימות עם תכנון בניה (להבדיל מרישוי בנייה)	תחום רישוי הבנייה מכיל תהליכים ותתי תהליכים רבים. החרה נועדה לוודא שפרט לתהליכים המרכזיים, לא יוארכו אישורים נוספים שלא זוהו, כדי לא לייצר סתירות ואי תאימות. הוחלט להחיל את החוק על התהליכים המרכזיים: - המסמכים המפורטים בפריטים (6) עד (9) לתוספת הראשונה; - היתרי בנייה; - היתרים נוספים הכוללים הקלה, שימוש חורג או תוספת שימושים; - רישיון להפעיל ולשמש כמכון בקרה.
(2)	תסקיר בדיקה לגבי מעלית או עגורן צריח לפי פקודת הבטיחות בעבודה;	מכוח פקודת הבטיחות בעבודה יש צורך לבצע בדיקה ע"י בודק מוסמך ולתעד אותה בתסקיר עדכני, לשם שימוש בכלים שונים (למשל, מעליות - אחת לחצי שנה; דרגנועים - שנה; במות הרמה וכו'). על פניו תסקירים הם לא אישור רגולטורי אבל נכנסים בתוספת ראשונה ולכן מוארכים.	עבודה	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	ההחרה נדרשת לכלים ספציפיים - מעלית ועגורן צריח - שבהם הסיכון גבוה יותר והמציאות דינמית יותר, ובהתאמה תדירות הבדיקה הנדרשת עבורם גבוהה יחסית ועומדת על אחת ל-6 חודשים (ובעגורן - גם לאחר כל שינוי יסודי בו).
(3)(א)	רישיון יבוא או אישור יבוא כמשמעותם בצו יבוא חופשי, התשע"ד-2014 (בתוספת זו - צו יבוא חופשי) או רישיון יבוא לפי סעיף 2(א)(2) לצו יבוא אישי, התשע"ט-2019, לטובין המסווגים בפרטי המכס	רישיונות ליבוא זיקוקים	כלכלה	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	זיקוקים הם מוצרי מסוכן, ובנוסף לעיתים נעשה בהם שימוש כנשק על-ידי גורמים פליליים וגורמי טרור. לכן מבוצעת בחינה פרטנית של היבואנים לפני חידוש הרישיון.

				להלן: המפורטים (א) 36.04 או 93.04.0020 ;	
אישורים המבוססים על התחייבויות בינלאומיות המגבילות את כמות הפליטות של חומרים שפוגעים באוזון.	התחייבויות בינלאומיות	כלכלה	רישיונות לייבוא גזים וכימיקלים הפוגעים באוזון	29.03.1400, 29.03.6000, 29.03.4000, 29.03.5000, 29.03.7000, 38.14.0000, 38.24.8400, 38.24.9030, 38.24.9090, ; 39.07.2000 או 38.24.9900, 38.27.0000	(3)(ב)
אישורים המבוססים על התחייבויות בינלאומיות המגבילות את כמות הפליטות של חומרים שפוגעים באוזון.	התחייבויות בינלאומיות	כלכלה	רישיונות לייבוא גזים וכימיקלים הפוגעים באוזון	רישיונות משרד הכלכלה והתעשייה בנוגע לפריטי מכס 84.15.0000 ו-84.18.0000 ;	(3)(ג)
נשק קר, חם ורובי איירוסופט משמשים לעיתים קרובות כנשק שמשמש גורמים פליליים וגורמי טרור. לכן מבוצעת בחינה פרטנית של היבואנים לפני חידוש הרישיון.	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	כלכלה, ביטחון לאומי, ביטחון	רישיונות ליבוא כלי נשק מסוגים שונים - נשק קר (חרבות), נשק חם ורובי איירוסופט.	90.13, 93.01, 93.02, 93.03, 93.04, 93.05, 93.06, 93.05.9100, 93.06.9010, 93.07 ;	(3)(ד)
אישור שנוגע לחלוקה של מכסה כמותית, של הטבה ממשלתית ולא מהווה רגולציה. האישור ניתן ביחס לתקופה מוגדרת. בנוסף, ההטבה המכסית חייבת להיות מתואמת עם צו תעריף המכס (שקובע את שיעור המכס, ואת ההטבות בתשלום מכס). הארכה של תוקף האישור מחייבת גם עדכון תואם של צו תעריף המכס ולא ניתן להאריך אותה בנפרד.	חלוקת מכסות	כלכלה	הטבה מכסית (פטור ממכס או מכס מופחת) שהמדינה מעניקה כדי לעודד ייבוא של טובין מסויימים בנקודת זמן מוגדרת	רישיון יבוא בפטור ממכס לפי סעיף 22 לצו יבוא חופשי, התשע"ד-2014	(4)
אישור שנוגע לחלוקה של מכסה כמותית, של הטבה ממשלתית. האישור ניתן ביחס לתקופה מוגדרת. בנוסף, ההטבה המכסית חייבת להיות מתואמת עם צו תעריף המכס (שקובע את שיעור המכס, ואת ההטבות בתשלום מכס). הארכה של תוקף האישור מחייבת גם עדכון תואם של צו תעריף המכס.	חלוקת מכסות	חקלאות	הטבה מכסית (פטור ממכס או מכס מופחת) שהמדינה מעניקה כדי לעודד ייבוא של טובין מסויימים בנקודת זמן מוגדרת	רישיון יבוא טובין שניתן בידי רשות מוסמכת במשרד החקלאות ופיתוח הכפר, לפי צו יבוא חופשי ;	(5)
התקנות מיישמות את אמנת באזל בדבר השינוע הבין-גבולי של פסולת מסוכנת, שנועדה לצמצם ייצוא פסולת בין מדינות. בנוסף, ביחס לייצוא - מדינת היעד צריכה לאשר בכתב לקבל את הפסולת וקובעת תנאים לקבלתה.	התחייבויות בינלאומיות	הגנת הסביבה	אישור לייבוא או לייצא פסולת חומרים מסוכנים.	תעודת היתר לייבוא לישראל או לייצא ממנה פסולת חומרים מסוכנים לפי תקנות החומרים המסוכנים (יבוא ויצוא פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"ד-1994 ;	(6)

(7)	רישיון ליבוא בעלי חיים לפי תקנה 2 לתקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בעלי חיים), התשל"ד-1974;	אישור שניתן למשלוח יבוא של בעלי חיים.	חקלאות	האישור מנהל את מישור הזמן	רכיב מרכזי של האישור הוא ניהול המועדים שבהם יש להשאיר את בעלי החיים בתחנת הסגר (מתי האישור ניתן, מתי הוא פוקע).
(8)	רישיון יבוא או רישיון יבוא בתנאי הסגר שניתן לתקופה קצרה משנה, לפי תקנה 2 לתקנות הגנת הצומח (יבוא צמחים, מוצרי צמחים, נגעים ואמצעי לוואי), התשס"ט-2009;	אישור שניתן לתוצרת צמחית כמו פירות, ירקות, מוצרים מהצומח, זרעים וגם לנגעים (חרקים, פטריות וכו').	חקלאות	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	כיום רוב הרישיונות ניתנים לתקופה של 5 שנים. הרישיון ניתן לתקופה קצרה כאשר מדובר במוצרים חדשים / ברמת סיכון גבוהה כדי לבצע בדיקה מחדש שהכל תקין לאחר המשלוח.
(9)	היתר לפי תקנה 2 לתקנות מחלות בעלי חיים (יבוא ויצוא של מוצרים מבעלי חיים), התשמ"ח-1988;	יבוא ויצוא של מוצרים לא מעובדים מבעלי חיים (ביצים, קרניים, עור וכו').	חקלאות	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	התוקף של הרישיון מושפע מהמאפיינים של כל משלוח (סוג מוצר + מדינת מקור + סיכונים עונתיים).
(10)	היתר ליבוא או לייצוא של ערך טבע מוגן לפי סעיף 33 לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998, לעניין ערך טבע כאמור שחלה לגביו אכרזת גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה (יישום האמנה בדבר סחר בין-לאומי במינים של חיות בר וצמחיית בר הנתונים בסכנה) (ערכי טבע מוגנים), התשס"ד-2004;	יבוא וייצוא של ערכי טבע מוגנים (חי, צומח ודומם מתוך שמורות טבע ואתרים לאומיים). בהתאם לתקנות השר רשאי להכריז על ערך טבע מוגן. אכרזה זו עוסקת באמנה בין-לאומית.	הגנת הסביבה	התחייבויות בינלאומיות	האכרזה שבהפניה מטמיעה את הוראות האמנה (CITES). בהתאם לאמנת CITES, שימוש בהיתר ייצוא שהונפק, יעשה תוך 6 חודשים לכל היותר (פרק 6, סעיף 2). לכן קיימת מגבלה מכוח התחייבות בין-לאומית.
(11)	היתר חירום לפי תקנה 9(ב) לתקנות מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התש"ן-1990;	אישור להטיל או להזרים לים חומרים מזהמים אסורים.	הגנת הסביבה	אישורים לא מתחדשים	מדובר בהיתר חירום למקרה קיצוני נקודתי לתקופה מוגבלת לצורך פתרון של בעיה מיידיית. על פי אופיו הוא לא אמור להתחדש. ההחלטה חלה רק לגבי היתר חירום, ולא לגבי היתר כללי או היתר מיוחד.
(12)	היתר הפעלה לפי סעיף 8 לחוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג-1963;	היתר הפעלה של קו טיסת נוסעים או טיסת מטען.	רת"א	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	היתרים אלו ניתנים לעונה אחת לכל היותר (עונת הקיץ של IATA / עונת החורף של IATA). חברות התעופה משנות את תכנון לוח הטיסות שלהן לכל יעד מדי עונה, בהתאם לשיקולים מסחריים ותפעוליים שלהן. לכן אין משמעות להארכה אוטומטית של היתר הפעלה מעונה קודמת.
(13)	תעודת כושר טיסה לפי סעיף 63 לחוק הטיס, התשע"א-2011 (בתוספת זו – חוק הטיס);	תעודה שמתייחסת לתקינות ולתחזוקה של כלי הטיס (הוא עומד בתכן הסוג שלו, כי בוצעו כל פעולות התחזוקה לפי תכנית התחזוקה שלו,	רת"א	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	תחזוקה והבדיקה של כלי טיס היא בתדירות גבוהה מאחר שקיים סיכון גבוה יחסית בהארכה אוטומטית של תעודת כושר טיסה (בפרט ביחס לכלים שלא היו בתפקוד שוטף תקופה).

			כי בוצעו בו כל הוראות הכושר האווירי הישימות וכד'.	
(14)	פטור לפי סעיף 165 לחוק הטיס ;	רת"א	מתן פטור מהוראות מסוימות הקבועות בחוק הטיס (למשל - פטור מתנאים לקבלת רישיון עובד טיס, לקבלת רישיון להפעלת בית ספר לעובדי טיס, להפעלת שדה תעופה או מנחת, לייצור כלי טיס ועוד).	בנוסף, האחריות נגזרת מאמנות בינ"ל. מדובר בפטור חריג למצבי קצה מיוחדים. כל פטור קצוב לתקופה של שנה לכל היותר. עצם מתן הפטור (וחידוש שלו) הן פעולות יוצאות דופן שמבוצעות לאחר בחינה מיוחדת ופרטנית. בנוסף, ההנחיות הבינלאומיות מחייבות בקרה פרטנית תקופתית על פטורים.
(15)	רישיון לפי כלל 4 לכללי רשות שדות התעופה (כניסה לשטחים מוגבלים), התשמ"ג-1983 ;	רש"ת	מנהל נתב"ג מעניק רישיונות שונים לכניסה לשטחים מוגבלים בנמל התעופה. הרישיונות ניתנים לשטחים שונים ולפרקי זמן שונים רב שנתיים : 1-4 שנים ; תקופתיים : עד שנה ; זמניים : עד חודש ; חד פעמיים : ליום/ מטרה ספציפיים).	אישורים מוגבלים בזמן הניתנים לשם כניסה לשטח האווירי הינם אישורים שמעצם מהותם הם זמניים ונקודתיים, לאור החששות הביטחוניים והבטיחותיים. ההחלטה על כל אישור היא אד-הוקית וכל בקשה למתן אישור או חידוש נבחנת פרטנית עפ"י כללים מחמירים.
(16)	תעודת משיט או היתר להשטת אוניית נוסעים קטנה, לפי תקנות הספנות (ימאים) (משיטי כלי שיט קטנים), התשנ"ח-1998 ;	תחבורה	תעודת משיט היא אישור שניתן לאדם, שמתיר לו להשיט כלי שיט קטן (אופנוע ים, סירות מנוע, ספינות נוסעים בשכר, מפרשית וכו'). כאשר מדובר בספינת אניית נוסעים קטנה, נדרש היתר, שמהותו חידוש התעודה וההיתר כפופים להגשת אישור כשירות רפואית של המשיט.	הארכת התוקף כפופים לבדיקה רפואית, כדי לוודא שהמשיט כשיר להשטת כלי השיט. נוכח הפעילות ביים יש להיבט הרפואי חשיבות הן לשמירה על חיי הימאי ויתר חברי הצוות והן לבטיחות כלי השיט. לכן חשוב לבצע את הבדיקה הרפואית במועדה.
(17)	מוצע למחוק – ראו פירוט בהמשך לטבלה			
(18)	מוצע למחוק – ראו פירוט בהמשך לטבלה			
(19)	פנקס ימאי או אישור שירות לפי תקנה 6 לתקנות הספנות (ימאים), התשס"ב-2002 ;	תחבורה	ניתן להעסיק בספינה רק ימאי (איש צוות בספינה) שרשום בפנקס הימאים	בחידוש מדובר בעיקר על בדיקה רפואית ועל היעדר עבר המצב הרפואי עלול להשתנות. פלילי.

(20)	רישיון רכב לפי סעיף 2 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (בתוספת זו – פקודת התעבורה);	רישיון לרכב	תחבורה	נקבעה החרגה פרטנית	הרגולטור קבע הארכת תוקף פרטנית לעניין זה בהוראת שעה - ולכן לא צריך להחיל את החוק במקרה זה.
(21)	מוצע למחוק – ראו פירוט בהמשך לטבלה				
(22)	רישיון לפי חוק המים, התשי"ט-1959, למעט רישיון או היתר הניתן מכוח סעיף 20יא וסעיף 44 לחוק האמור;	רישיונות הנוגעים לאספקה, קדיחה, הוצאה והחדרה של מים לקרקע (למשל- רישיון להקמת מתקן להפקת מים; רישיון הפקה או הספקה; היתרים למעבר ברצועת מגן שנקבעה בצו סביב מקור מים; היתר אספקת מים; ועוד).	רשות המים	שימוש במשאב	ככלל, מדובר באישורים שעוסקים בוויסות וניהול השימוש במשאב טבע מתכלה. הארכה אוטומטית של אישורים אלו משמעותה הפרת האיזון שבבסיס הרציונל לרגולציה, כמו אופן הקצאת כמויות מים. האישורים שכן נותרו בהסדר הכללי הם צווי הרשאה (סעיף 22יא לחוק המים) ורישיונות החדרה (סעיף 44 לחוק המים). בתקופה הקרובה לא צפויים לפקוע אישורים מסוגים אלו ומדובר בקבוצה ריקה.
(23)	רישיון לפי חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001;	רישיון לתאגידי מים וביוב. מדובר במספר מצומצם של בעלי רישיונות, המוכרים לרגולטור.	רשות המים	אישורים לא מתחדשים	מדובר ברישיונות שניתנו לתקופות ארוכות במיוחד (כ-25 שנה), כך שההסדר לא רלוונטי להם.
(24)	אישור רגולטורי לפי חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996;	רישיונות ייצור מותנים להקמה של תחנות כח, רישיון ייצור קבוע והליכים תחרותיים שונים.	רשות החשמל	חלוקת מכסות	משק החשמל מנוהל כמשק סגור מבחינת כמויות הייצור והצריכה. הארכה של היתרים תשפיע על היקף הייצור ועל אלמנטים נוספים הקשורים לניהול המשק ולכן לא ניתן להאריך באופן חיצוני גורף.
(25)	אישור רגולטורי שניתן לפי סעיפים 24-30 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002;	אישורים לתכנית של הקמה ופריסת רשת צנרת להולכת גז טבעי	רשות הגז הטבעי	תאימות עם תכנון בניה (להבדיל מרישוי בנייה)	הליך התכנון הזה דומה במהותו לתהליכי תכנון סטטוטוריים, ולא באישורים כמהותם בחוק הארכת התוקף. כמו כן, כל הארכה של הליך התכנון יוצרת השפעה הפוכה על המפוקחים – עיכוב בהגעה להליך הרישוי ופגיעה במפוקחים.
(26)	אישור רגולטורי לפי פרק 1 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989;	אישור בטיחות למתקן שמשמש בגז טבעי (כמה מאות מתקנים תעשייתיים).	רשות הגז הטבעי	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	אישורים שצפויים להתמנות במיוחד בתקופה זו. הפרק הרלוונטי נחקק לפני שנים ספורות, והרישיונות ניתנים לתקופה של 5 שנים. לכן בתקופה זו יחול מועד חידוש הרישיון הראשון של מתקני גז רבים: זה הפעם הראשונה שהעמידה שלהם בדרישות תעמוד למבחן מסודר. בנוסף, רשות הגז הטבעי מסרה שהחלטה האם לחדש רישיון היא כלי הפיקוח המרכזי.
(27)	הסמכת ממונים על פיצוצים, לפי חוק חומרי נפץ, התשי"ד-1954;	אישור לבעלי מקצוע שמטפלים ומשתמשים בחומרי נפץ.	עבודה	שינוי משמעותי	ההסמכה כפופה לבדיקה רפואית בתדירות של שנתיים עד ארבע שנים, כתלות בגיל. לאור רמת הסיכון והחשיבות של עמידה בדרישות הרפואיות,

				בכל מועד חידוש	חשוב שלא לדחות את מועד ביצוע הבדיקה שכרוכה בחידוש.
(28)	אישור רגולטורי לפי פקודת המכרות;	שימוש, חיפוש והוצאה של משאבי טבע ממכרות	האנרגיה	שימוש במשאב	עוסק בניהול השימוש במשאבי טבע מוגבלים.
(29)	רישיון לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ו-2016;	רישיונות שניתנו לנותני שירותים פיננסיים חוץ בנקאיים: מתן אשראי, שירות בנקס פיננסי ושירותי פיקדון ואשראי.	רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	תחום רגולטורי חדש שטרם הספיק להתעצב ולהתייצב. לכן מאפייני המפוקחים והסיכונים עדיין נתונים לשינויים משמעותיים.
(30)	היתר לפרסום תשקיף לפי סעיף 21 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, למעט תשקיף מדף כהגדרתו בסעיף 23א לחוק האמור, או היתר לפרסום תשקיף לפי סעיף 29 לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994;	אישור תשקיפים לפני פרסום, כדי לבצע פעולות כמו הנפקה של מניות לציבור, למעט תשקיף מדף.	רשות ניירות ערך	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	תשקיף מיועד לשקף מידע עדכני ונכון לשעתו (עקרון הגילוי של מידע עדכני, רלוונטי וחשוב הנדרש עבור ציבור המשקיעים). לכן בחלוף תקופה תשקיפים אינם מתחדשים אלא נכתבים מחדש. תשקיפי מדף לא הוחרגו (ולכן ייהנו מההארכה האוטומטית) מאחר שמעצם טבעם הם מפורסמים למשך תקופה ארוכה.
(31)	דרכון לפי חוק הדרכונים, התשי"ב-1952;	דרכונים.	רשות האוכלו סין וההגירה	התחייבויות בינלאומיות	דרכון מכובד בעולם מאחר שהוא מבוסס אמנות בינלאומיות. שינוי של התוקף ייצור קשיים במישור המהותי והתפעולי (למשל, הכרה של מדינה זרה בדרכון שמוטבע עליו מועד פקיעת תוקף שכבר חלף).
(32)	אשרה ורישיון ישיבה לפי סעיף 2 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, למעט אשרה ורישיון ישיבה לעובד זר בענפי הסיעוד והחקלאות שניתן לפי החוק האמור ולפי תקנה 5(א) לתקנות הכניסה לישראל, התשל"ד-1974;	רישיון ישיבה בישראל לנתין זר שנמצא בישראל מסיבות שונות (סטודנטים, תיירים, עובדים זרים, תושבים ארעיים, מסתננים ומבקשי מקלט). ככלל בסמכות רשות האוכלוסין להאריך רישיונות שונים לתקופה של גג 5 שנים, מעבר לכך קיימים חריגים ספציפיים בחוק שמאפשרים הארכה ארוכה יותר.	רשות האוכלו סין וההגירה	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	לגבי תיירים - אשרת תייר מוגבלת לרוב ל-3 חודשים, משיקולי מדיניות לא סביר להאריך אותה באופן גורף. לגבי עובדים זרים - העסקת עובדים זרים כפופה למכסות הנקבעות על ידי הממשלה. בהתאמה למכסות חותמת ישראל על הסכמים בילטרליים, בהם היא מתחייבת להביא עובדים ממדינות ספציפיות. הארכת האשרה של עובדים רבים לא תאפשר לעמוד באותן התחייבויות ועלולה להוביל לחריגה מהמכסות. לגבי אשרות אחרות (סטודנטים, מבקשי מקלט ועוד) - מדובר במקרים ייחודיים, קשה לצפות את ההשלכות של הארכת האשרה באופן רוחבי לכולם.
(33)	היתר להעסקת עובד זר לפי סעיף 1ג לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991, למעט היתר כאמור בענף הסיעוד או החקלאות;	התרים להעסקת עובדים זרים (פלשתינאים ואחרים).	רשות האוכלו	חלוקת מכסות	העסקת עובדים זרים כפופה למכסות כמותיות שנקבעו על ידי הממשלה. בהתאמה למכסות חותמת ישראל על הסכמים בילטרליים, בהם היא מתחייבת

			סין וההגירה	להביא עובדים ממדינות ספציפיות. הארכת האשרה של עובדים רבים לא תאפשר לעמוד באותן התחייבויות ועלולה להוביל לחריגה מהמכסות.	
(34)	היתר לפי סעיף 65 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959;	החוק קובע כי אדם המעוניין לעסוק בתיווך עבודה (השמת עובד ישראלי/זר) מחויב בקבלת רישיון לשכה פרטית. סעיף 65 מתייחס לתיווך עובדים זרים, הכפוף להיתר משר הפנים, ובהתאם לתקנות גם להעמדת ערובה	רשות האוכלו סין	הארכת תוקף תפגע במפוקחים	החרגה ייחודית- 1. מאחר שלשכות פרטיות לתיווך עובד זר מחויבות בהפקדת ערובה, הארכת הערובה כתוצאה מהארכת הרישיון תעמיס על הלשכה הוצאות פרמיה על הערובה המוארכת. 2. בהתאם להיתר קיימת "שנת מכסת הבאה"- כל לשכה יכולה להביא בשנת היתר מס' עובדים זרים גדול ב-15% מאשר בשנה קודמת. הארכת ההיתר הקיים עלולה למנוע מהלשכה להביא עוד עובדים.
(35)	היתר לפי סעיפים 9(א) או 9א לחוק עבודת נשים, התשי"ד-1954;	היתר מיוחד לפיטורים או לפגיעה בהיקף משרה/הכנסה של עובד/ת המוגנת מכוח החוק (בהיריון, בטיפולי פוריות, לאחר חזרה מחל"ד וכ"ו)	עבודה	אישורים לא מתחדשים	מדובר בהיתר שניתן באופן חד פעמי על ידי הממונה על חוק עבודת נשים לשם פיטורי אישה בתקופה המוגנת מכוח החוק (או פגיעה אחרת), ועל כן אין משמעות בהארכת ההיתר.
(36)	היתר כללי לפי חוק שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951;	היתרים כלליים או מיוחדים שניתנים לצורך העסקה בשעות נוספות או ביום המנוחה השבועית	עבודה	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	היתרים מיוחדים – נתונים לשינוי משמעותי בכל מועד חידוש. היתרים מיוחדים להעסקה במנוחה שבועית ניתנים עבור תאריך ספציפי וביחס למספר העובדים המדויק שמבוקש להעסיק באותו מועד וביחס לרשימת העבודות שמבוקש לבצע. לכן, היתרים אלו אינם מתאימים להארכה גורפת. היתרים כלליים – נקבעו הסדרים ייעודים בהקשר זה. למשל, הסדר שנתחם על-ידי שר העבודה. ¹⁰
(37)	אישור גולטורי לפי חוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם התשנ"ו – 1996;	רישיון לעסוק כקבלן כוח אדם או כקבלן שירות (קבלן שירות - בשמירה ואבטחה ובניקיון) וקבלת היתר מיוחד להעסקת מפעילי עגורן צריח	עבודה	הארכת התוקף תפגע במפוקחים	החרגה ייחודית - לאור הצורך בהעמדת ערובה, הארכת הערובה כתוצאה מהארכת הרישיון תעמיס על הקבלן הוצאות פרמיה על הערובה המוארכת. בנוסף, ייתכן שיקבע הסדר פרטני להקלה על הליך הארכת הרישיון (שימנע פגיעה בבעלי הרישיון בשל הערובה) – כפי שבוצע בראשית מלחמת חרבות ברזל.

¹⁰ בשבוע הראשון של המערכה נקבעו מספר הסדרים ייעודיים למצב החירום, ראו למשל: <https://free-justice.openapi.gov.il/free/moj/portal/rest/searchpredefinedapi/v1/SearchPredefinedApi/Documents/VRiq0Hp3nriN9ws5PncTbqa~yqXR+KIkv1Z5HlugXSc>

<p>מדובר באישורים שחלים רק במצב של הכרזת מצב חירום – והסמכות להעניק אותם מוצמדת ישירות להכרזה של שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף. לכן הם הוענקו כחלק ממצב החירום ולא מצריכים התאמה למצב החירום. בנוסף, הצווים ניתנים ככלל ללא קביעת פרק זמן נקוב לתוקפם, אלא מוצמדים להכרזה על מצב מיוחד בעורף.</p>	<p>אישורים לא מתחדשים</p>	<p>עבודה</p>	<p>מדובר באישורים שחלים במצב של הכרזת מצב מיוחד בעורף – כמו צווים לגיוס לשירות עבודה או היתר לפטר מגויס</p> <p>כמו כן, באישורים שניתנים בשגרה, כהיערכות לחירום - המפקח הכללי מנפיק למפעלים אישור כי הם מהווים מפעל חיוני/למתן שירות קיומי. רשימה זו נקבעת בהתאם לצרכים שמציפות למפקח ולרח"ל רשויות החירום במשרדי הממשלה הרלוונטיים לכל סוגיה. במצב החירום, ניתן לגייס עובדים לשירות עבודה רק למפעלים אלו</p>	<p>(38) אישור רגולטורי מכוח חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז- 1967;</p>
<p>העסקת ילד בהופעה או פרסומת - היתרים הניתנים פרטנית לאחר בחינת אופי ההעסקה במקום הספציפי.</p> <p>העסקת נער בלילה – גם היתרים אלו ניתנים על בסיס בחינה פרטנית של כל בקשה. היתר יכול להיות כללי (לגבי ענף/מקום עבודה) הניתן בהתייעצות עם הארגונים הגדולים במשק, או היתר מיוחד למקום עבודה ספציפי הניתן לשנה ללא אפשרות הארכה (יש צורך להגיש בקשה חדשה).</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>עבודה</p>	<p>היתרים מיוחדים הרלוונטיים להעסקת בני נוער - היתר להעסקת בני נוער בשעות הלילה, או היתר לילד ולמעסיק לשם העסקה במסגרת הופעה או פרסומת</p>	<p>(39) היתר לפי חוק עבודת הנוער, התשי"ג- 1953;</p>
<p>מועד הבדיקה חשוב כדי לאתר התפתחות מחלות שונות כתוצאה מחשיפה לגורמי הסיכון. קיים חשש שאם העובדים החשופים לחומרים המסוכנים לא יעברו בדיקה במועד הקבוע בתקנות, לא ניתן יהיה לעצור את החשיפה לגורמי הסיכון בזמן, לפני יצירת נזק משמעותי (לעיתים קרובות הנזק נגרם לפני שמופיעים סימנים פיזיים שניתן לאתר ללא בדיקה).</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>עבודה</p>	<p>העובדים בסביבת גורמי סיכון (חומרים מסוכנים, רעש או קרינה), מחויבים בבדיקות רפואיות בתדירות משתנה, כתלות בגורם הסיכון.</p> <p>בסך הכל יש כ-15 סטים של תקנות העוסקות בבריאות תעסוקתית מכוח סעיף 173 לפקודה, כל תקנה עוסקת בגורם סיכון אחר.</p> <p>דוגמאות לתדירות הבדיקות: בדרך כלל נדרשת בדיקה ראשונה לאחר 3 חודשים מתחילת ההעסקה.</p>	<p>(40) בדיקות רפואיות של עובדים החשופים לגורמי סיכון שנדרשות לפי פקודת הבטיחות בעבודה;</p>

			עופרת – כל חצי שנה, ארסן – כל שנה, אבק מזיק – כל שנתיים/שלוש, קרינה מייננת – כל שנה, כספית – כל חצי שנה, רעש – כל שנה, וכו'.		
(41)	היתר לפי סעיפים 13, 14 או 19 לחוק צער בעלי חיים (ניסויים בבעלי חיים), התשנ"ד-1944;	אישור לבצע ניסויים בבעלי חיים	חקלאות	אישורים לא מתחדשים	ככלל, ניסויים בבעלי חיים מאושרים באופן פרטני.
(42)	היתר לעיסוק בקרינה לפי תקנות 3, 4 או 5 לתקנות הרוקחים (יסודות רדיואקטיביים ומוצריהם), התש"ם-1980, והיתר למתן שירות לפי תקנה 8 ופרטים 5, 6 ו-7 בתוספת השנייה לאותן תקנות	אישור לעסוק בחומר רדיואקטיבי או במכשיר קרינה; אישור להקים או לייצר מכשיר קרינה; אישור להעברת חומר רדיו אקטיבי	בריאות/ הגנ"ס	התחייבויות בינלאומיות	הכללים להעברת חומר רדיואקטיבי נגזרים מאמנות בינ"ל. חלק מההיתרים המוגדרים ברגולציה מגבילים העברה של חומר רדיואקטיבי לבעלי היתר בלבד ומחייבים דיווח על העברה כאמור, כדי לוודא הלימה לסטנדרט הבינ"ל.
(43)	היתר זמני לפי סעיף 19 לפקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז-1976, היתר מוגבל לפי סעיף 19א לפקודה זו;	היתר זמני לעסוק ברפואה למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים	בריאות	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.
(44)	היתר זמני לפי סעיף 21 לפקודת רופאי השיניים [נוסח חדש], התשל"ט-1979;	היתר זמני לעסוק ברפואת שיניים למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים	בריאות	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.
(45)	רשיון זמני לפי תקנה 5 לתקנות רופאי שיניים (שינניות), התשל"ח-1978;	היתר זמני לעסוק כשינניות למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים	בריאות	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.
(46)	רשיון זמני לפי תקנה 5(ב) לתקנות רופאי שיניים (הגדרת תחום עבודתם של טכנאי השיניים והסדרתה), התשמ"ו-1986;	היתר זמני לעסוק כטכנאי שיניים למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים	בריאות	שינוי משמעותי בכל מועד חידוש	מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.

<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לעסוק במקצוע בריאות למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים (מקצועות בריאות: ריפוי בעיסוק, פיזיותרפיה, טיפול בהפרעות בתקשורת, דיאטנות, קרימינולוגיה קלינית, פודיאטריה, פודיאטריה ניתוחית, כירופרקטיקה, דימות רפואי, עמית רופא)</p>	<p>(47) היתר מיוחד לפי סעיף 9 לחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, תשס"ח-2008;</p>
<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לעסוק בתפקידי סיעוד (אחיות) במרפאות למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים</p>	<p>(48) היתר זמני לפי תקנה 12 לתקנות בריאות העם (צוות סיעודי במרפאות), התשמ"א-1981;</p>
<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לעסוק בתפקידי סיעוד (אחיות) בבתי חולים שיניים למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים</p>	<p>(49) היתר זמני לפי תקנה 15 לתקנות בריאות העם (עוסקים בסיעוד בבתי חולים), התשמ"ט-1988, והיתר מוגבל לפי תקנה 16 לתקנות האמורות;</p>
<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לעסוק כמילדת למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים</p>	<p>(50) רשיון זמני לפי סעיף 4)5 לפקודת המילדות, ותעודת היתר ארעית לפי סעיף 5א לפקודה זו;</p>
<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לעסוק כעוזר רוקח למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים</p>	<p>(51) רשיון זמני לעוזר רוקח לפי סעיף 6 לפקודת הרוקחים [נוסח חדש], תשמ"א-1981;</p>
<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הנדרשים (לרבות בעניין השכלה, עמידה בבחינות וידע בעברית). בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לעסוק ברוקחות למי שלא עומד בכל התנאים הרגילים</p>	<p>(52) רשיון זמני לפי תקנה 3 לתקנות הרוקחים;</p>

<p>מדובר על היתר זמני שניתן באופן חריג ביותר, למי שלא עומד בתנאים הרגילים הנדרשים. בהתחשב בכך שמדובר ברישיון הניתן לאדם שלא עומד בתנאים הנדרשים, יש צורך חיוני בפיקוח הדוק ולכן ההארכה האוטומטית בעייתית.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>בריאות</p>	<p>היתר זמני לתושב חוץ לעסוק בהיפנוזה</p>	<p>(53) היתר מוגבל לתושב חוץ לפי סעיף 17 לחוק השימוש בהיפנוזה, תשמ"ד-1984;</p>
<p>הרשות להסמכת מעבדות חברה בארגון ההסמכה הבינלאומי ILAC. כל הגופים המאוגדים בארגון זה אימצו את התקן הבינלאומי ISO/IEC 17025 כבסיס להסמכת מעבדות בדיקה/כילול בארצם. התקן מגדיר היבטים שונים בהסמכת מעבדות ובתוקף האישורים. עובדה זו מהווה בסיס להתפתחות של מערכת הכרה הדדית בינלאומית בין גופי ההסמכה המאפשרת למעבדות מוסמכות להשיג הכרה בינלאומית.</p>	<p>התחייבויות בינלאומיות</p>	<p>הרשות הלאומית להסמכת מעבדות</p>	<p>מתן הסמכות למעבדות (על בסיס השכלה, הכשרה מקצועית ובדיקות בפועל של המעבדה ועובדיה)</p>	<p>(54) הסמכה לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997;</p>
<p>עוסק בעיקר במצב בו יש חריגה באיכות המים והרגולטור מאפשר לצרוך את המים בתנאים מוגדרים לתקופה מוגבלת. מדובר בהיתרים אשר ניתנים לתקופה קצרה (ימים ולא יותר מחצי שנה) בגלל שהם יכולים להיות רגישים מבחינת בריאות הציבור. מאחר שלמשך החריגה (וצריכת מים מזהמים) יש משמעות בריאותית לא נכון להאריך אותה ללא בחינה פרטנית.</p>	<p>אישורים לא מתחדשים</p>	<p>בריאות</p>	<p>אישורים והיתרים מיוחדים לספקי מי שתייה, כמו אישור לספק מים באיכות חורגת</p>	<p>(55) אישור רגולטורי לפי תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), תשע"ג-2013;</p>
<p>הרישיון מבוסס על כך שהכלב מחוסן כנדרש נגד כלבת. לחיסון כלבת יש תוקף שמושפע מהיבטים ביולוגיים. לכן הארכת אוטומטית של הרישיון תאפשר להמשיך להחזיק כלבים שהחיסון שלהם פג ולא מעניק הגנה מפני הנגיף.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>חקלאות</p>	<p>רישיון להחזיק כלב</p>	<p>(56) רישיון לפי סעיף 3 לחוק להסדרת הפיקוח על כלבים, התשס"ג-2002;</p>
<p>לגבי חלק מהסעיפים ייקבע הסדר החרגה פרטני; לגבי חלקם מדובר ברשיונות שחל בהם שינוי משמעותי כל מועד חידוש; אחרים לא רלוונטיים למועד ההארכה הנוכחי, שכן פוקעים בעוד מספר חודשים.</p>	<p>נקבעה החרגה פרטנית; שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>ביטחון לאומי</p>	<p>רשיונות הנוגעים לכלי ירייה: - נשיאה והובלה; - החזקה; - יבוא ויצוא כלי ירייה (צבאי/לא צבאי); - קנייה/מכירה/מסירה משלוח; - רישיון מדריך ירי; - רישיון מפקח מטווח קליעה</p>	<p>(57) רישיון לפי סעיף 2(ב) או (ג), 4, 5, 6, 7 או 8 לחוק כלי הירייה, התש"ט-1949.</p>

<p>בתקופה הקרובה, לפני חג הפסח, פוקע תוקפן של תעודות הכשר רבות, ובית עסק המבקש לקבל תעודת הכשר לפסח נדרש להכשיר את בית העסק בהתאם לדרישות ההלכתיות. משכך הארכה אוטומטית של תעודות ההכשר עלולה להביא למכשלה כשרותית – כך שמפוקח שלא הכשיר את העסק לפסח יחזיק בתעודת כשרות במהלכו, ויטעה את הציבור.</p>	<p>שינוי משמעותי במועד חידוש הנוכחי</p>	<p>הרבנות הראשית</p>	<p>תעודות הכשר (כשרות מזון)</p>	<p>תעודות הכשר, בהתאם לחוק איסור הונאה בכשרות, תשמ"ג-1983 ;</p>	<p>(58)</p>
<p>האישור ניתן במשורה כדי להסיר מפגע בעל חיים. הוא ניתן לפרק זמן מוגבל ומצומצם, כדי שלא יהיה ציד מעבר לנדרש. בנוסף, בחלק מהמקרים תוקף האישור הוא פונקציה של מועדים אקולוגיים כמו עונות רבייה, קינון וכו'.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש לעתים הרגולציה מנהלת את מישור הזמן</p>	<p>רשות הטבע והגנים</p>	<p>היתר שניתן לציד, כדי להסיר מפגע בעל חיים</p>	<p>היתרי צידה לפי סעיף 3 לחוק להגנת חייית הבר, תשט"ו-1955 ;</p>	<p>(59)</p>
<p>אם ניתן אישור לפגוע בערך טבע מוגן – הוא ניתן בגלל מצב עובדתי קונקרטי, כדי לצמצם את הפגיעה בטבע. משך ההיתר ניתן לפי פרק הזמן בו המצב בטבע אמור להיוותר.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>רשות הטבע והגנים</p>	<p>היתר שניתן לפגיעה בערך טבע מוגן</p>	<p>היתרי פגיעה לפי סעיף 33(ג) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998 ;</p>	<p>(60)</p>
<p>האישור לגלוש בתוך שמורת טבע ניתן נקודתית והסיכונים לסביבה ולאדם יכולים להשתנות. בנוסף, שמורות הטבע והגנים הלאומיים סגורים בשל הנחיות פיקוד העורף, כך שבמקרה הזה אין פגיעה בציבור המפוקח מהגבלת הפעילות והארכה תעביר מסר שגוי וסותר לציבור.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>רשות הטבע והגנים</p>	<p>היתר שניתן לצורך גלישה בתוך שמורת טבע</p>	<p>היתר גלישה לפי תקנה 10א לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט-1979 ;</p>	<p>(61)</p>
<p>האישור לסטות משביל ניתן נקודתית והסיכונים לסביבה ולאדם יכולים להשתנות. בנוסף, שמורות הטבע והגנים הלאומיים סגורים בשל הנחיות פיקוד העורף, כך שבמקרה הזה אין פגיעה בציבור המפוקח מהגבלת הפעילות והארכה תעביר מסר שגוי וסותר לציבור.</p>	<p>שינוי משמעותי בכל מועד חידוש</p>	<p>רשות הטבע והגנים</p>	<p>היתר המאפשר ירידה משביל מסומן בתוך שמורת טבע</p>	<p>היתר לירידה משביל מסומן לפי תקנה 18 לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט-1979.</p>	<p>(62)</p>

אישורים שהיו קיימים בתוספת השניה בהסדר המקורי שנקבע בראשית מלחמת חרבות ברזל ומוצע למחוק :

- פרטים 17-18 ו-21 – שורת אישורים רגולטוריים בתחום התחבורה, שלגביהם הרגולטור קבע אמנם הסדר פרטני בתקנות, אך למרות זאת, ביקש להחיל עליהם את ההסדר הרוחבי, מאחר שההסדר הרוחבי עדיף על ההסדר הפרטני. בשל מצב החירום משרד התחבורה פעל במהירות לקביעת הסדרים פרטניים ברגולציה שבסמכותו, על מנת למנוע מצב בו מפוקחים לא מסוגלים לבצע פעילות בסיסית כמו נסיעה ברכב לאור פקיעת רישיון. מסיבה זו, עם פרוץ מערכת "שאגת הארי", קבע משרד התחבורה מספר הסדרים פרטניים בהוראות שעה, שכבר פורסמו ברשומות בשבוע הראשון למערכה.

למרות זאת, בשיח עם משרדי הממשלה, משרד התחבורה הבהיר שרצוי שההסדר הרוחבי בחוק דן יגבר ברגע שייכנס לתוקף, מאחר שהוא כולל מועדים רחבים יותר, יוצר אחידות וודאות רבה יותר לציבור, וכן יסייע לצמצם את מספר תיקוני החקיקה העתידיים ככל שיהיה בהם צורך לאורך התארכות מצב החירום. במהלך מערכת חרבות ברזל הוראות השעה הפרטניות נתנו מענה מאחר וכללו תקופה קובעת ארוכה יותר, אך תקופה זו אינה קיימת בהוראות השעה הנוכחיות, ולכן יש העדפה לחקיקה הרוחבית. בהתאמה, למרות קיומו של הסדר פרטני, אין צורך לעמדת המשרד בהחרגת הפרטים הרלוונטיים. לכן יימחקו הפרטים הבאים מהתוספת השנייה בחוק המקורי:

- פרט 17 – אישור רגולטורי לפי תקנות הנמלים (בטיחות השיט) (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 ;
- פרט 18 – רישיון שיט לפי תקנה 39, 40 או 46 לתקנות הנמלים (בטיחות השיט), התשמ"ג-1982 ;
- פרט 21 – רישיון נהיגה שניתן לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה.